

Germana Esperantisto

kun

Esperanto-Praktiko

Oficiala organo de Germana Esperanto-Asocio — (G.E.A.) — kaj de aliaj Esperantistaj Unuiĝoj
Amtliches Blatt des Deutschen Esperanto-Bundes E.V. und anderer Esperantisten-Vereinigungen

Elvenas en la komenco de ĉiu monato
Abonprezoj kaj prezoj por anoncoj estas ŝanĝeblaj; ili estas
speciale publikigataj sur la unua kovrilpaĝo de ĉiu numero

Erscheint zu Anfang eines jeden Monats
Bezugs- und Anzeigenpreise sind veränderlich; sie werden
auf der ersten Umschlagseite jeder Nummer bekanntgegeben

Fondinto: J. Borel — Ĉefredaktoro: Friedrich Ellersiek — Respond. redaktoro: Arnold Behrendt
Alsenditajn artikolojn ni korektas laŭ bezono. Nepresitajn manuskriptojn ni resendas nur, se oni aldonis afrankafon por tio

22a Jaro No.1 (347) || Eldonejo kaj redakcejo: Berlin SW61, Wilmsstr.5 || Januaro 1925

Klara Zamenhof †

La sesan de Decembro 1924 mortis Klara Zamenhof, la edzino de l' aŭtoro de Esperanto. La historio de la Esperanto-movado iam inde montros la signifon

de tiu ĉi virino por Esperanto. Hodiaŭ ni ne kapablas, klare vidi, ĉar larmoj vuale malhelpas, — ni ne povas detale pritrakti tian vivon, ĉar pro doloro tremas nia animo. Rigardu ĉion: ŝi estis virino amanta kaj amata. Estu permesate al mi, prezenti kelkajn trajtojn, el kiuj evidentiĝos, kiel ŝi amis kaj ĉu ŝi meritis, esti amata. En la banloko Reinerz mi konatiĝis kun la Zamenhof-familio, en la somero de l' jaro 1909. Tiam mi ja estis ankoraŭ nesperta Esperantisto. Kaj — mi konfesas! — mia koro forte batis, kiam mi estis parolonta al tiuj, kiujn oni nomu la gepatroj de Esperanto. La Majstro — kiel kutime — lasis min paroli; neniun signon de malpacienca li montris, kvankam mi verŝajne ne prezentis nepran korektecon en mia lingvo. Tia sintenado min embarasigis. S-ino Z. tre baldaŭ rimarkis ĉi tion kaj

ridetante interrompis min: „Efektive, vi parolas bonege!“ Certe ŝi sufiĉe multe malatentis la puran veron; sed virina delikateco ŝin pelis, kuraĝigi min! Jen trajto de ŝia karaktero, kiun poste mi povis konstati tre ofte. Tia delikateco sekvigis afablecon, kiun oni ne povas lerni, — kies ĝermo enestas en homo kaj kreskas sub la influo de virineca animo. Ne mirige, ke tia afabla virina delikateco naskis la plej belan floron en la rilatoj al la edzo. Jam tiutempe Zamenhof suferis pro malbona sanstato, kiu malpermesis al li, multe promenadi. Ni sileziaj

Esperantistoj, kiuj tiam lin vizitis en Reinerz, ne sufiĉe atentis pri ĉi tio. Sed ĉiam la edzino ĉestis kaj igis lin eksidi por mallonga ripozo, eĉ

kiam li mem ankoraŭ ne sentis lacigon. Afable ŝi klarigis: „Lacigo ne ekestu! Antaŭe vi jam ripozu!“ Li faris laŭ ŝia volo. Ĉu ne estas bona principo, ke oni fermu la puton antaŭ la akcidento? Konsiderante tian karaktertrajton oni povas imagi, per kia „mola mano“ ŝi flegis la „eternan kverkon“, kiun plantis ŝia edzo. Pri la tago en Reinerz mi verkis artikolon por la japana Esperanto-gazeto „Samideano ĉiumonata“; en la fino mi skribis: „estis vera festotago en Esperantujo“. La kompostista diablo presigis „fastotago“. Grandega embarasigo por mi; ĉar s-ino Z. estis regalinta nin ĉiujn per kafe kaj kukoj. Post unu jaro mi denove kunestis kun ŝi kaj klopodis min senkulpigi. „Sed hodiaŭ mi pli akre atentis, ke vi manĝu sufiĉe, alikaze vi denove skribos pri fastotago!“ — jen ŝia

respondo. Mi ne kapablas klarigi, kia ĉarmo eliris el ŝia afableco. Nur malmultajn similajn virinojn mi renkontis sur mia vivovojo. Nur tia edzino taŭgis por tia edzo. Kaj nun ŝi ne plu estas. Por eterne ŝi ripozas apud ŝia vivkunulo; ŝi ripozu en paco! Ni dankas al ŝi pro ĉio, kio ŝi estis al nia Majstro; kaj sinceran kondolenccon mi sendas al la familianoj, ankaŭ en la nomo de l' eldonejo kaj redakcio de G.E. Kiam oni citas la plej bonajn nomojn, oni ne forgesos la ŝian!

Kion dirus la mortintino pri plorĝemo? Eble: Morto estas homa sorto! Ne ploru, sed laboru! Ni faru tiel; per nia laboro ni plej bone pagos nian dankoŝuldon al la gepatroj de Esperanto.

Behrendt

La lastaj tagoj

Klara Zamenhof jam ne vivas plu. Mi skribas sub terura influo de la ĵus okazinta malĝoja fakto, korploriga novaĵo por la tutmonda Esperantistaro. La 6an de Decembro, je la 9a vespere, la morto forrabis de ni nian Esperantan patrinon, la altŝatatan edzinon de la Majstro.

Jam antaŭ la vojaĝo al la 16a Kongreso en Vieno, s-ino Zamenhof sentis sin malbona, havis oftajn dolorojn en la hepato, tamen riskis kaj veturis Vienon. Post la kongreso ŝi decidis vojaĝi al Trencsin en Ĉeĥoslovakujo, por kuraci sin kaj savi la sanon; tie ŝi restis kvar semajnojn, revenis kaj sentis sin pli malbona kaj malforta.

Du tagojn post la reveno el Vieno ŝi enlitiĝis kaj jam plu ne leviĝis. Kvankam ŝi sentis sin tre malbona, tamen ŝi ĉiam interesiĝis pri la stato de nia movado, precipe ŝi ekĝojis, kiam ŝi eksciis, ke la monumento por la edzo alvenis en Danzig, sed ŝi esprimis la timon: verŝajne mi jam ne vidos ĝin.

La 9an de Novembro la kuracistoj, dezirante plicertigi la diagnozon, decidis operaci sin. Dum la operacio oni konstatis kanceron en la hepato, kaj la stato fariĝis senespera. Post dusemajna restado en hospitalo oni ŝin hejmenvenigis. La konsciencon ŝi havis ĝis la lasta tago. La 4an de Decembro s-ino Zamenhof sentis sin pli malforta kaj pensis jam pri la morto. La 6an de Decembro matene, atendante la proksiman morton, ŝi vokis la infanojn kaj deziris adiaŭi ilin. En la sama tago, je la 6a vespere, ŝi perdis la konsciencon, je la 9a vespere ŝi ekdormis por eterne.

La funebra ceremonio (8. 12. 24)

Je la 10a matene antaŭ la domo, kie loĝis s-ino Zamenhof, str. Królevska 41, jam kolektiĝis homoj, kiuj deziris vidi la funebrian procesion; en la loĝejo alvenas la parencoj de Zamenhof kaj Esperantistoj. Je la 12a horo la strato Królevska fariĝis plenplena de publiko, la tramoj kaj veturigiloj estis haltigitaj. Je 12¹⁰ kvar Esperantistoj, s-roj Spinak, Malinberg, Oberrotman kaj Wisenfeld, sur siaj brakoj forportas la ĉerkon el la domo, en la koridoro aŭdiĝas plorado. Je 12³⁰ ekiris la funebra procesio; apud la funebra veturigilo, kiu estis plenplena de florkronoj kaj de kiu pendis Esperanta standardo, iris la filo, Dro Adam Zamenhof kun edzino, f-ino Dro Zofja Zamenhof, f-ino Lidio Zamenhof, la fratoj de la Majstro, Droj Leono, Henriko kaj Felikso Zamenhof kun familioj, diversaj korporacioj kaj Esperantistaj grupoj; granda aro da aŭtomobiloj, kaleŝoj ktp. sekvis. Antaŭ la funebra veturigilo oni portis florkronojn, dediĉitajn de Esperantaj organizaĵoj. Sekvis laŭorde po tri personoj de societo Konkordo, de la Centra Komitato, de U. E. A., de Esperanto Triumfonta, de Societo Laboro kaj Progreso, de Pola Esperantista Societo ktp. La procesio pli kaj pli grandiĝas. Granda publiko atendas ĉiuloke sur la stratoj, dezirante akompani la mortintinon. Dum la fun-

ebra ceremonio diversaj fotografistoj laboradis. La procesio proksimiĝas al str. Dsika; ĉe domo 9, kie la Zamenhof-oj loĝis longtempe, la tuta procesio haltas dum unu minuto. 1³⁰ la funebra procesio alvenas ĉe la tombejo. Tie atendis la kantoro de la Varsovia Sinagogo (Hebrea Templo), s-ro Szerman; kiam la funebra akompanantaro haltis, eksonis religia kanto. Nun la predikanto de l' Varsovia templo prof. Szoor detale parolis pri la vivo de s-ino Zamenhof kaj la verko de ŝia edzo en bela kortuŝanta parolo.

Sekvis laŭorde parolantoj, kiuj mallonge citas la meritojn de la altŝatata mortintino:

1. s-ro Leo Belmont, ĝenerala parolanto;
2. s-ino Cense, en la nomo de eksterlandaj Esperantistoj;
3. s-ro Szumacher, en la nomo de Akademia Rondo Varsovia;
4. s-ro K. Demoslavski, en la nomo de S-ta Laboro;
5. s-ro Koss, en la nomo de Esperantista Akademio;
6. s-ro Kortecki, en la nomo de Pola Esperanto-Asocio kaj Pola Akademia Rondo;
7. s-ro Ad. Oberrotman, reprezentanto de Esperanto Triumfonta;
8. s-ro Ed. Wisenfeld, en la nomo de Konkordo;
9. s-ro Ch. Bronshtein, en la nomo de Progreso;
10. s-ro Dro V. Robin, en la nomo de Internacia kaj Loka Komitato por starigo de Monumento al nia Majstro kaj en la nomo T. E. K. A.;
11. s-ro Ad. Oberrotman en la nomo de U. E. A.

Post finkanto de la kantoro Szerman la malĝoje kantata himno ĉirkaŭsonis la malsupren glitantan ĉerkon, super kiu fermiĝis la tero. Sur la tombo amasiĝis florkronoj; Esperantistoj ekkantis la Esperantan himnon kaj kun vundita koro foriris.

Dormu en kvieto! La memoro pri vi restos en niaj koroj por ĉiam!

A. Oberrotman

Parolo de s-ro J. Kortecki:

En la nomo de Pola Esperanto-Asocio mi adiaŭas nian honoran membron, brilan per virtoj, edzinon de granda homo, de nia neforgesebla Majstro, fervoran pioniron Esperantistinan, kiu ĝis la lasta momento de sia vivo zorgis ame pri progreso de nia alta idealo. Pacon eternan al ŝi, kiu plenumis ŝian devon ĝis fino, gloro al ŝia memoro benata.

Parolo de Dro V. Robin:

Mi alportas lastajn adiaŭvortojn de la Internacia kaj Loka Varsovia Komitato por starigo de Monumento al nia Majstro.

Vi kore partoprenis en niaj laboroj kaj multe helpis nin per viaj konsiloj.

Mi adiaŭas vin ankaŭ en la nomo de T. E. K. A., internacia organizaĵo de Esperantistaj kuracistoj, fine en la nomo de plej malnovaj amikoj de Esperanto. Mi konsis vin multajn jarojn, vidis vian fervoron, admiris vian optimismon kaj observadis vian energion kaj helpemon al nia Majstro.

Post lia morto vi restis la spirita ĉefo de nia movado kaj bonege plenumis tiun rolon.

Dormu en kvieto! La memoro pri vi restos ĉe ni por ĉiam!

Finparolo de la Varsovia Del. de U. E. A., s-ro Ad. Oberrotman:

Funebraj Aŭskultantoj! Karaj Samideanoj!

En la nomo de la plej granda Esperanto-organizaĵo, U. E. A., mi havas la honoron, lastfoje adiaŭi la karan kaj altsatatan edzinon de nia neforges-ebla Majstro. Ŝia nomo por ĉiam restos en nia memoro, ĉar ŝia tuta vivo estis forte kunligita kun la vivo de nia Majstro. Ŝi ankaŭ interesigis pri la tuta disvolviĝo kaj stato de nia lingvo kaj partoprenis ĉiujn kongresojn. Do estu laŭdata kaj benata ŝia nomo inter ni kaj en tuta mondo. Granda doloro trapenetas niajn korojn, kiam ni staras ĉe la ĉerko de nia altsatata Majstrino.

Mi adiaŭas vin! Iru al mistera vivo kaj rakontu al via kara edzo, ke ni memoras lin kaj neniam forgesos lian grandan verkon.

Ripozu en kvieto, la tero estu por vi malpeza!

Klara Zamenhof

Nun sekvis al la Majstro la Majstrino —
„Majstrino!“ oni rajte nomas ŝin:
Laciĝis eĉ la Majstro — ĉiam lin
Denove kuraĝigis la edzino.

De l' Majstro belan kaj genian verkon —
Ŝi zorge traktis ĝin per mola man',
Kaj kvazaŭ estus ŝia korinfan':
Ŝi helpis flegi la eternan kverkon.

Kaj plej grandegan benon de patrino,
Ja, Klara Zamenhof, ricevis vi:
„Infano via estos mondregino!“
Al vi jam vivan gloron montris Di';
Vi mortis radiante pro feliĉo. —
„L' infano vivu!“ estu la dediĉo.

Otto Flatauer,

Leiter der Esperantoschule des
Esperanto-Verbandes Berlin

Stand der Esperanto-Bewegung in der Welt am Ende des Jahres 1924

NACH AMTLICHEN BERICHTEN
UND DER NEUEREN STATISTIK

I. International

Völkerbund. Das zur Zeit höchste internationale Tribunal der Welt, der Völkerbund in Genf, hat sich vier Jahre lang mit dem Esperanto beschäftigt. Wenn man bedenkt, welche Unsumme wichtiger Fragen zur Bearbeitung vorliegen, und wie schwer sonst durch eine große, bunt zusammengesetzte Versammlung große neue Ideen erfaßt und anerkannt werden, so ist diese eingehende Behandlung an sich schon eine für die außerordentliche Bedeutung des Esperanto sprechende Tatsache. Aber noch mehr: Esperanto wurde als alleinige Welthilfssprache von der Vollversammlung des Völkerbundes mit 26 gegen 2 Stimmen, also mit überwältigender Mehrheit, am 21. September 1922 anerkannt. Wie stark mußte schon damals der Druck der Verhältnisse geworden sein, um dies zu bewirken. Und nun folgte im vergangenen Jahre die dritte Steigerung: am 29. September 1924 wurde in der 5. Vollversammlung des Völkerbundes der Beschluß seiner II. Deputation einstimmig angenommen und allen Mitgliedsstaaten Esperanto als „offene“ Sprache für die Behandlung und Tarifierung im Telegramm- und Radio-Verkehr empfohlen. Dieser einstimmige Beschluß ist die offizielle Anerkennung des über den Nationen stehenden Esperanto als gleichberechtigte Sprache neben den Nationalsprachen. Damit ist die 4jährige, von den beauftragten Prüfungsstellen des Völkerbundes unparteiisch und auf das sorgfältigste durchgeführte Untersuchung über die Eignung des Esperanto als Völkerbundssprache (Antrag von 11 Staaten vom 18. Dezember 1920) durch die Vollversammlung vorläufig zum Abschluß gebracht; nach dieser grundsätzlichen Entscheidung dürfte es nur noch eine Frage der Zeit und der immer zwingender werdenden, praktischen Notwendigkeit sein, wann Esperanto in den Betrieb des Völkerbundes selbst eingeführt wird.

Internationales Arbeitsamt. Zur Regelung der zwischenvölkischen Arbeitsverhältnisse auf Grund des Teils XIII des Versailler Friedensvertrages ist das Internationale Arbeitsamt in Genf errichtet worden; das heute mehr als 300 Angestellte aus 27 Nationen (einschließlich Deutschland) beschäftigt. Dieses einflußreiche internationale Amt zeichnet offiziell und praktisch den Weg vor, den auch der Völkerbund zur Lösung der unerträglich gewordenen Sprachschwierigkeiten nach und nach gehen wird. Da die Mitverwendung von Deutsch, Italienisch, Spanisch und einer slavischen Sprache, wie es verlangt wird, zu viel Kosten und Arbeit verursachen würde, so führte das Amt im Jahre 1922 Esperanto in seinen großen Betrieb ein. Die Angestellten lernten zum Teil diese Sprache und der offizielle Vertreter erklärte sich schon 1923 in Venedig (s. unter Internationale Esperanto-Konferenzen) für sehr befriedigt von den Ergebnissen dieser Neuerung. Das Nachrichtenblatt (Bulteno) wird zusammen mit dem Bundesblatt der Universale Esperanto-Asocio versandt und durch deren Delegierte, in die jeweilige Nationalsprache übersetzt, an mehr als 7000 Personen in 54 Ländern übermittelt.

Internationale Organisationen. Wenn sich Esperanto schnell und umfassend ausbreitet, so haben natürlich auch andere große internationale Ämter und Verbände durch Erleichterung ihres Betriebes einen bedeutenden Vorteil davon. Deswegen verwenden und empfehlen es schon 28 von ihnen, soweit es bekannt ist, darunter vor allem die katholische Kirche, das Rote und das Weiße Kreuz, die Weltvereinigung der internationalen Gesellschaften, Freimaurer, Guttempler, der Weltfrauenbund, das internationale Friedensbüro, die Liga für Menschenrechte und der Bund der Kriegsbeschädigten. Ihnen schließen sich an der internationale Verband der Transportarbeiter, die internationale Pharmazeutische Vereinigung, der internationale Verband der Post-Telegraphen- und Telephonbeamten, das internationale Institut für Bibliographie und andere.

Außer diesen alle Völker umfassenden Verbänden, die Esperanto neben anderen Sprachen empfehlen und verwenden, haben sich aber im Laufe der Jahre internationale Verbände entwickelt, die nur

durch Esperanto ihre Ziele verfolgen. Es seien genannt:

1. Internacia Katolika Unuiĝo Esperantista,
2. Eklezia Esperantista Ligo,
3. Kristana Esperantista Ligo Internacia,
4. Sennacia Asocio Tutmonda (Arbeiter),
5. Internacia Scienca Asocio (Wissenschaftler),
6. Tutmonda Esperantista Kuracista Asocio (Ärzte),
7. Internacia Asocio de Instruistoj (Lehrer),
8. Internacia Ligo de Esperantistaj Poŝtovicistoj (Postbeamte),
9. Internacia Asocio de Esperantistaj fervojistoj (Eisenbahner),
10. Internacia Ligo de Liberpensuloj Esperantistaj (Freidenker),
11. Polica Esperantista Societo (Polizeibeamte),
12. Skolta Esperantista Ligo (Wandervogel),
13. Sporta Esperantista Ligo (Sportler).

Diese Verbände haben teilweise eine sehr große Anhängerschaft, Unterverbände in den einzelnen Ländern und eigene Zeitungen. Die Zahl solcher Verbände vermehrt sich rasch.

Internationale Esperanto-Konferenzen. Die erste derjenigen Konferenzen, bei denen ausschließlich in Esperanto über Esperanto verhandelt wurde, war die *schul-technische Konferenz* in Genf, die vom 18. bis 22. April 1922 im Beratungssaale des Sekretariats des Völkerbundes tagte. 96 Delegierte aus 28 Ländern der Welt empfahlen nach sorgfältigster und sachverständiger Prüfung einstimmig das Esperanto, und *nur* dieses, zur offiziellen Einführung als Lehrgegenstand in die Lehranstalten aller Kulturstaaten. Der Präsident war ein Schweizer. — Die zweite, eine *kaufmännisch-technische Konferenz*, fand statt in Venedig vom 2. bis 4. April 1923. Von 209 Organisationen entsandte 150 Vertreter aus 27 Ländern aller 5 Erdteile empfahlen nach eingehender und sachverständiger Beratung einstimmig das Esperanto, und *nur* dieses, als internationale Sprache für Handel und Verkehr. Der Präsident war ein Engländer. — Die dritte, eine *vorbereitende Konferenz für internationale Radiotelephoni*, fand statt in Genf vom 23. bis 24. April 1924. 35 Vertreter von Radiogesellschaften und -Verwaltungen aus 39 verschiedenen Ländern empfahlen einstimmig Esperanto, und *nur* dieses, als Radio-Sprache. Der Präsident war ein Holländer.

Internationale Esperanto-Kongresse. Es sind seit 1905, mit Unterbrechung durch den Weltkrieg, 16 internationale Esperanto-Kongresse abgehalten worden. Sie sind religiös, sozial und politisch unbedingt neutral und deswegen einzigartig, weil sich Beratungen und persönlicher, zwischenvölkischer Verkehr nur in der einen offiziellen Sprache, Esperanto, abspielen. Der vorletzte Kongreß fand 1923 in Nürnberg statt. Es war der erste Weltkongreß in Deutschland nach dem Versailler Frieden und von 3200 Teilnehmern aus 38 Ländern aller 5 Erdteile besucht. Angemeldet waren 5000 Besucher; die Fehlenden waren hauptsächlich wegen der unsicheren politischen Lage nicht erschienen. Der letzte internationale Esperanto-Kongreß tagte 1924 in Wien; er war von mehr als 2000 Teilnehmern aus 43 Ländern besucht. Angemeldet waren 3400 Besucher;

die schweren weltwirtschaftlichen Verhältnisse verminderten den Besuch.

Der dritte internationale Kongreß der Sennacia Asocio Tutmonda fand 1923 in Cassel statt; er zählte 200 Teilnehmer aus 20 Ländern; der vierte fand 1924 in Brüssel mit 94 Arbeiter-Vertretern aus 14 Ländern statt. Die S. A. T. ist eine internationale Organisation, die bezweckt, das Esperanto in den Dienst des Weltproletariats zu stellen.

Internationale Esperanto-Organisation. Die unveränderliche Grundlage der Esperanto-Sprache bildet das „Fundamento“ von Dr. L. Samenhof; die sprachlich-wissenschaftliche Abteilung der Gesamtorganisation, das *Lingva Komitato* (Sprachauschuß) und die *Akademio* sichern dasselbe. Die großen Kongresse kontrollieren es unausgesetzt praktisch.

In Genf (1924) wurde der Zusammenschluß der Institute der einzelnen Länder, wie sie jetzt in Finnland, Italien, Japan, Österreich, Tschecho-Slowakei, Schweiz und Ungarn nach dem Vorbilde des Esperanto-Instituts für das Deutsche Reich bestehen, zur einheitlichen Regelung des Schul- und Prüfungswesens in Esperanto unter dem *Internacia Instituto de Esperanto* in die Wege geleitet.

Die Kongresse in Helsingfors (1922), Nürnberg (1923) und Wien (1924) haben die Welt-Esperanto-Organisation ausgebaut, die jetzt als vollendet angesehen werden kann. Alle nationalen Esperanto-Gesellschaften wählen Vertreter und diese nationalen Vertreter, zusammen mit den Vertretern der einzelnen internationalen Esperantisten, wie sie in der U. E. A. (Universala Esperanto-Asocio) vereinigt sind, bilden den Gesamtvorstand. Dieser wählt sich, alle 3 Jahre neu, einen 6-gliedrigen, geschäftsführenden Zentral-Vorstand, dessen Vorsitz jetzt in England liegt. Die Geschäftsführung ist in Paris. Die *Universala Esperanto-Asocio*, die Weltvereinigung der Esperantisten, hat ihren Sitz in Genf und unterhält Delegierte in gegenwärtig 1187 großen Städten in 63 Ländern der Welt, die die Rolle von Esperanto-Konsuln spielen und um die sich die Esperantisten überall gruppieren. Jedes Jahr erscheint ein genaues Verzeichnis dieser Delegierten, die ein besonderes Abzeichen führen, nach Namen und Adressen im U. E. A.-Jahrbuch; daraufhin kann jedes Mitglied der Gesellschaft für Reisen, Besichtigungen, Nachforschungen, kaufmännische Vermittlung und praktische Verwertung des Esperanto ihre Dienste in Anspruch nehmen. Der Betrieb erfolgt natürlich nur in der internationalen Sprache. Es ist also durchaus nicht notwendig, daß ganze Städte und Völker schon Esperanto sprechen; die Anknüpfungspunkte sind in den U. E. A.-Konsuln und ihren zahlreichen Helfern und Freunden überall gegeben. Zur Zeit vermitteln 20 internationale und 38 nationale Wochen- und Monatszeitungen, sowie Aufklärungsschriften aller Art den Verkehr der Mitglieder und der Völker.

Der Weltbund der Nationslosen, die Sennacia Asocio Tutmonda, mit mehr als 3500 Mitgliedern, eigener Zeitung, halbwochentlich in 7000 Auflage erscheinend, und einem Jahrbuch, enthaltend die Adressen der 2397 Vertreter in 729 Städten, beeinflusst mehr als 50000 Arbeiter-Esperantisten und durch Abdruck der übersetzten Artikel der Bundeszeitschrift in den nationalen Arbeiterzeitungen

mehr als 100000 Arbeiter der ganzen Welt. Der Wahrspruch der Zeitung ist: Esperanto je la servo de la tuta proletario.

Internationaler Handel. Natürlich wirken die praktischen Esperanto-Konferenzen auch auf den internationalen Handel, bei dem einen Volke mehr, bei dem anderen weniger. Im allgemeinen ist der Handel konservativ und ändert ungern seine Methoden. Er empfindet die Vielsprachigkeit nicht als so lästig, wie der Verkehr, um so mehr, als er aus derselben teilweise auch Vorteile zieht. Immerhin ist bei den 22 großen Messen und Weltmessen, den hervorragendsten Handelsvermittlungsstellen, in Briefwechsel, Propaganda und Reklame schon seit Jahren und meist durch eigene Abteilungen Esperanto erfolgreich eingeführt. Die Vertreter von 18 Großmessen haben gelegentlich der internationalen kaufmännischen Konferenz in Venedig 1923 ihre Erfahrungen ausgetauscht und stellten einstimmig fest, daß Esperanto das tauglichste, einfachste und wirtschaftlichste internationale Verständigungsmittel ist. Sie empfahlen folgerichtig dringend die allgemeine Einführung des Esperanto als Handels-sprache. Dafür haben sich 1924 die Handelskammern, besonders die Londoner und Pariser, eingesetzt und sowohl im eigenen Lande wie auch im Auslande zur Hebung ihrer Handelsbeziehungen starke Propaganda gemacht. Auch das Frankfurter und Leipziger Meßamt haben durch Herausgabe wichtiger Esperanto-Schriften die Welthandelskreise angeregt. Kaufmännische Zeitschriften und Adreßbücher von Firmen, die Esperanto verwenden, sind 1924 erschienen. Esperanto-Wortbildungen für Handelsneuheiten mehren sich, kaufmännische Reklame in den Esperanto-Zeitschriften nimmt zu. Von größerer Bedeutung dürfte die Technische Konferenz für den Gebrauch des Esperanto in Handel und Industrie werden, die für den 14. bis 17. Mai 1925 von der Pariser Handelskammer und Messe nach Paris einberufen ist.

Internationaler Verkehr. Die neue stürmische Zeit brauchte die einfachste Sprache und die einfachste, billigste, weiteste und schnellste Übertragung derselben. Da schuf sie Esperanto und Radio. Kulturzwillinge! Neben den Lehrern erkannten die Verkehrsbeamten zuerst die große Wichtigkeit des Esperanto für ihren Beruf. In Venedig haben 1923 die großen internationalen Verkehrsorganisationen getagt und haben einstimmig die gemeinsame Handelssprache Esperanto, und nur diese, allen Verkehrsverbänden empfohlen. Schon 1915 ist die internationale Esperanto-Speisenkarte gedruckt worden. Die Fremdeverkehrsämter und die Vereine der Hoteliers machen jetzt in verschiedenen Ländern eifrig Reklame durch Esperanto. Die Verkehrsvereine der Städte und die Eisenbahnverwaltungen haben sich schon lange durch Esperanto Zuzug und Verdienst geschaffen. Die kostspielige und arbeitvergeudende Vielsprachigkeit im Post-, Transport-, Eisenbahn- und Schiffsverkehr verlangt immer gebieterischer Abhilfe durch Esperanto. Der internationale Transportarbeiter-Verband mit mehr als 2 Millionen Eisenbahnern, Seeleuten und anderen Transportarbeitern aller Art mußte bisher die Zeitschrift für seine Mitglieder in Englisch, Französisch, Deutsch und Spanisch heraus-

geben und in seinen Sitzungen 6 Sprachen zulassen. Er nahm 1924 Esperanto an. Die Internationale Liga der Esperantistischen Post- und Telegraphenbeamten verlangte 1924 mit 14000 Unterschriften dringend Esperanto in der inneren Verwaltung, Esperanto-Unterricht für die Beamten, Esperanto-Schalterdienst, Esperanto-Lektion an der Union postale universelle und Esperanto als offene Fernübertragungssprache. Es ist bemerkenswert, daß immer wesentlich von unten herauf die Forderungen an die höheren Verwaltungsstellen gelangen; so ist es bei den Schulen, so ist es beim Verkehr. Am 19. Juni 1922 wurde die erste Esperanto-Funksprache in New York gehalten, am 8. Dezember 1922 in London; am 5. April 1923 kam die erste Esperanto-Meldung durch Radio über den Ozean. Heute gebrauchen schon mehr als 40 Radiostationen aller Länder Esperanto bei ihren Sendungen. Daß dies für die Entwicklung der Esperanto-Bewegung ebenso wie für den Verkehr der Menschen und Völker untereinander in geistiger und technischer Beziehung von allergrößter Bedeutung ist und täglich mehr werden muß, ist offenbar.

Internationale Wissenschaft. Seit dem berühmten Manifest von Mitgliedern der Académie des sciences in Paris vom Jahre 1921, das sich für Esperanto, dieses „Meisterwerk von Logik und Einfachheit“, zur Einführung in alle Zweige der Wissenschaft und Technik einsetzte, findet die Welthilfssprache nur sehr langsam Eingang in wissenschaftlichen Kreisen. Trotzdem sich die Schwierigkeit für die Beschaffung und das Studium des sprachlich immer verwirrter werdenden wissenschaftlichen Rüstzeuges dauernd vermehrt, ist die Unkenntnis und Abweisung der sogenannten Kunstsprache gegenüber noch zu groß, um die Freundin und Retterin zu erkennen. Dazu kommt ein sachlicher Grund: bisher waren die wissenschaftlichen und technischen Esperanto-Wörterbücher noch nicht in der benötigten Menge und Zuverlässigkeit vorhanden. Sehr erklärlich; denn Wissenschaft und Technik waren ja berufen, sie selber mit zu schaffen. Auch im Jahre 1924 haben nun die das Esperanto schon beherrschenden Wissenschaftler und Fachtechniker in Verbindung mit weitsichtigen Verlegern diese Lücke mehr und mehr ausgefüllt. Das groß angelegte Wüster'sche „Enciklopedia Vortaro“, das im Manuskript längst fertiggestellt ist, wird in seinem zweiten Teile demnächst erscheinen. Damit ist ein Meister- und Musterwerk großen Stiles auch für außerdeutsche Länder und zugleich ein Baugrund geschaffen für den Ausbau der immer schwieriger werdenden internationalen Nomenklatur der Wissenschaften. Die Ausarbeitung der Fachwörterbücher hat die Esperanto-Kongresse und -Kommissionen seit Jahren beschäftigt und es liegen davon eine stattliche Anzahl, unter ihnen auch eines für Radio, vor. Es ist anzunehmen, daß nunmehr Wissenschaft und Technik sich des Esperanto zu ihrem eigenen Besten zu bedienen lernen werden. Sehr dazu beitragen dürfte die Technische Konferenz für den Gebrauch des Esperanto in der Wissenschaft, die von der *Internacia Sciencia Asocio* unter Führung bedeutender französischer Gelehrter für den 14. bis 17. Mai 1925 nach Paris einberufen ist. Außerdem wird die *Internationale Universität*, begründet von

Otlet und Lafontaine in Brüssel, in der Woche vom 1. bis 7. August eine Reihe von bedeutsamen Vorlesungen in Esperanto abhalten und ladet nach Genf dazu ein.

II. National

AFRIKA

Bewegung sehr langsam fortschreitend, was ja natürlich; **Algier:** E-Gruppe und Kurse in Alger. Skolts (Scouts) E-Abteilung. U. E. A.-Konsuln in Alger und 3 anderen Städten. **Marokko:** 3 U. E. A.-Konsuln. In einigen Küstenstrichen, z. B. Goldküste und in Madagaskar Pioniere. **Ägypten:** E-Gruppen und Zeitschriften in Alexandrien und Port Said. Beide dienen sehr gut den Esperantokundigen, die den Suezkanal benutzen. 2 U. E. A.-Konsuln. **Madeira und Kanarische Inseln:** 3 U. E. A.-Konsuln. In Südafrika und den ehemaligen deutschen Gebieten geringe E-Betätigung. U. E. A.-Konsuln in Kapstadt und Johannesburg. Nachrichten spärlich.

AMERIKA (NORD)

Bewegung langsam fortschreitend. **Kanada:** Gruppen und Kurse. Nähere Nachrichten fehlen. In 7 Städten U. E. A.-Konsuln. **Vereinigte Staaten:** E-Asocio de Nordameriko. 3 E-Zeitungen. E-Service Corporation; 17. Landeskongreß. Gruppenzahl gestiegen. Systematische E-Radiopropaganda. Die internationale Radio-Gesellschaft (Distrikt New York), die Radio Relay League nahmen 1924 E endgültig als Radiosprache an. Radio Review mit 300000 Lesern tritt für E ein. Handelskammern in New York, Los Angeles und Washington fördern E durch Kurse und Prüfungen. In Californien und Boston besonders rege Propaganda. Annahme des E durch die Organisation der Bibelstudenten. Starke Zunahme der Kurse unter den Industriearbeitern. E-Asocio in San Francisco und Los Angeles; 2 kalifornische Kongresse, Gruppen und Kurse in Colorado. E in vielen Sonntags- und Abendschulen. U. E. A.-Konsuln in 60 Städten. E in den Volksschulen des Staates Maryland eingeführt. Obere Volksschichten zeigen noch wenig, Zeitungen schon mehr Interesse.

Heute genügt die Reichweite der englischen Sprache den Bedürfnissen Nordamerikas. E als zu billig und zu proletarisch, macht noch wenig Fortschritte. Aber dieser Zustand wird sich ändern, wenn Nordamerika mit anderssprachigen Völkern in immer innigere Berührung kommt. Die Radio-E-Bewegung wird hierbei mitspielen. In den Vereinigten Staaten gibt es insgesamt 530 Rundfunksender und mehrere Millionen Teilnehmer. Außerdem wird auch die amerikanische Arbeiterschaft, durch das Vorgehen der ausländischen Genossen veranlaßt, in wachsendem Maße E propagieren.

AMERIKA (MITTEL)

Bewegung langsam wachsend. Die spanische Sprache hat eine wesentlich geringere Reichweite als die englische; die Folge davon ist, daß in Mittelamerika für E ein größeres Interesse besteht. Nachrichten aus Panama, San Salvador, Guatemala, Curaçao und Kuba bestätigen dies. In Mexiko mehrere Gruppen. Privatschul- und Radio-E-Kurse; U. E. A.-Konsula in 4 Staaten.

AMERIKA (SÜD)

Bewegung uneinheitlich. In den Küstengebieten des Nordens (**Guayana, Venezuela, Columbien**) und des Westens (**Ecuador, Peru, Chile**), sowie im Innern (**Bolivia**) sind nur vereinzelt U. E. A.-Konsuln gegenwärtig erfolgreich tätig. Diese, meist noch unentwickelten Wirtschaftsgebiete sind zu abgelegen von den Brennpunkten des Weltgetriebes, E-Bedürfnis daher kaum vorhanden.

Argentinien. Bewegung langsam fortschreitend. Im Binnenhandel herrscht die spanische Sprache, in den Küstenplätzen und Umgebung daneben die deutsche, englische, französische und italienische. Ein Zwang für die Sprachvereinfachung aus kulturellen und praktischen Gründen macht sich noch kaum bemerklich. **Argentina** E-Asocio; Zeitschrift. Die italienische Handelskammer in Santa Fé und das kaufmännische Unterrichtswesen nehmen sich des E an; U. E. A.-Konsuln in 6 Städten.

Brasilien. Bewegung auffallend wachsend und von der Regierung nachdrücklich gefördert. Die Reichweite der portugiesischen Sprache ist eben wesentlich geringer, als die der spanischen; deswegen zeigt sich viel mehr Interesse, als in den anderen Ländern Südamerikas. Gesetz zur Einführung von E-Prüfungen in allen Normalschulen. I. Bras. Kongreß für Handelswissenschaften verlangt E in den Handelsschulkursen. Die als gemeinnützig staatlich anerkannte „**Brazila Ligo E-ista**“ hat 12 Untergruppen im Reiche. **Brazila Klubo Esperanto.** E-Grupo der Medizinstudenten und der Arbeiter in Rio. Tagespresse. Regierung und Bevölkerung E-freundlich. Amtliche Auslandspropaganda durch E; U. E. A.-Konsuln in 4 Städten.

Paraguay und Uruguay. Bewegung mäßig. E-Gruppe in Montevideo. E-Radio- und Lehrerkurse; U. E. A.-Konsuln.

ASIEN

Bewegung in den alten Kulturländern bedeutsam wachsend. Bevölkerung erkennt immer mehr, daß die Bildersprachen der Zeit und dem Anschlußbedürfnis des Volkes an den europäischen Kulturkreis nicht entsprechen. Fremde Nationalsprachen sind unerwünscht.

China: Regierung erklärt offiziell E für notwendig beim Austausch der Waren zwischen Orient und Okzident wegen der verwirrenden Vielheit der europäischen Sprachen. E-Asocio in Peking, E-Bibliothek, E-Kollegium mit 130 Studenten amtlich eröffnet. Propagandagruppen in Shanghai (Mittelchina) und Kanton (Südchina). In Landesgruppen zahlreiche Kurse und E-Vorträge. E-Unterricht in Volksschulen. Kurse an der Universität Peking und vier technischen Hochschulen; E-Professur. Handelskammern in Peking und Tientsin E-fördernd. Agitation für E im Völkerbunde. Chinapropaganda durch E im Auslande; U. E. A. Konsuln in 3 Hauptstädten.

Japan. Bewegung aus politischen, sozialen kulturellen und wirtschaftlichen Gründen im ganzen Lande stark beschleunigt. Weitgehend von der Intelligenz getragen. Erhebliche Propaganda in den Arbeiterkreisen der Industriestädte. Abschaffung der englischen Vermittlungssprache wegen des Einreiseverbotes für Japaner in Nordamerika in der Tagespresse befürwortet. Die größte Zeitung

Tokios „Tokio Asahi“ verlangt 1924 unter Beifall der Bevölkerung E als Ersatz für Englisch.

Japania E-Instituto. 70 Gruppen, 2100 Mitglieder. Kiushiu E-Ligo mit 13 Gruppen. Sendai E-Federaco. Zeitschrift. Viel Kurse in den Hauptstädten, starker Lehrbücherverkauf. E in Schulen in mehr als 43 Städten. 12. japanischer Landeskongreß. E-Vorlesungen in der juristischen Fakultät in Tokio. E-Abteilung bei der japanischen Abteilung im Völkerbund. Große E-Studentenorganisation. Bewegung durch geschickte Aufklärungspropaganda sehr volkstümlich, wird von Regierung, Parlament, Diplomatie, Presse, Wissenschaft und Handel nachhaltig unterstützt. Starke Japanpropaganda im Auslande. 8 U. E. A.-Konsuln in den wichtigsten Städten.

Korea. Bewegung unter japanischem Einfluß wachsend.

Mandschurei. Propaganda (Charbin) sehr eifrig.

Sibirien. Bewegung unter dem Einfluß der europäischen Sowjetrepubliken stark zunehmend. Arbeiterkurse und Vorträge aus vielen Städten gemeldet.

Georgien, Aserbaidschan, Persien. Unter Leitung der U. E. A.-Konsuln schreitet die Bewegung langsam vorwärts.

Palästina. E-Gruppe und Kurse. 3 U. E. A.-Konsuln.

Indien. Bewegung ruhig. E-Zentralen in Bombay und Delhi.

AUSTRALIEN und OCEANIEN

Bewegung dehnt sich schnell und nachhaltig, besonders unter der Arbeiterbevölkerung, weiter aus. Die Arbeiterpartei fordert in ihrem Programm die Einführung des E in allen staatlichen Schulen Neuseelands. Die isolierte Lage des 5. Kontinents erzeugt den Wunsch, auch auf anderem Wege, als auf dem englischen, Anschluß an Weltkultur und Weltideen zu gewinnen. Enthusiasmus für den kommenden 5. Landeskongreß Laborista Eduka Asocio. Lehrerkurse. Tausende von E-Lernenden. Australasia E-Asocio. 15 Gruppen, Kurse; mehr als 700 Mitglieder. Zeitschrift, Tagespresse, Regierung und Bevölkerung sehr E-freundlich. E-Gruppen auch in Neu-Seeland und Neu-Guinea. U. E. A.-Konsuln in Australien (14), Neu-Seeland (1), Sunda-Inseln (5) und Philippinen (1).

EUROPA

Albanien. Bewegung ruhig. E in Volks- und Fortbildungsschulen. Einige Kurse. Nähere Nachrichten fehlen. Regierung günstig.

Baltikum. Bewegung durchweg recht lebhaft und zielbewußt.

Estland. Estonia E-Asocio. 6 Gruppen. Zeitschrift. Laborista E-Asocio. Kurse in Reval (Tallin) und an der Universität in Dorpat (Tartu). U. E. A.-Konsuln in 9 Städten.

Letland. E-Societo mit 21 Gruppen. Riga E-Asocio. Reges E-Leben in Riga. Kurse an Beamte, Angestellte und Arbeiter. U. E. A.-Konsuln in 7 Städten.

Litauen. Litova E-Asocio. 25 Gruppen. Zeitschrift. Durch Litova Almanako starke Litauen-Propaganda im Ausland. Zahlreiche Kurse. E-Kurs an der Universität Kawao. E als Pflichtfach im Lehrerseminar. U. E. A.-Konsul in Kowno.

Belgien. Bewegung lebhaft. Belga Ligo Esperantista. Zeitschrift 29 Gruppen. Belga Federacio de Laboristoj. Provinca Komitato por Disvastigo de E in Liège. „Flandrema“ E-Gruppe zur Förderung der flandrischen Bewegung durch E. Zahlreiche Kurse. XIII. Belgischer E-Kongreß. IV. S. A. T.-Kongreß in Brüssel. U. E. A.-Konsuln in 23 Städten.

Bulgarien. Bewegung wachsend. Bulgara E-Asocio. 48 Gruppen bei (3,5 Millionen Einwohnern). In über 100 Städten Bulgariens kann man sich durch E verständigen. Zeitschrift. Gejunulara E-Ligo mit 6 Gruppen; XI. Bulgarischer Landeskongreß. In allen Gruppen Kurse. E in 40 Gymnasien offiziell und fakultativ. Studentische E-Gruppe in Sofia. Offiziere tragen E-Abzeichen. Kursus in der mechanisch-technischen Lehranstalt in Sofia. Besondere E-Propaganda-Woche. Regierung, Presse, Bevölkerung der E-Entwicklung günstig. U. E. A.-Konsuln in 31 Städten.

Dänemark. Bewegung mäßig. Centra Dana E-Ligo. 5 Gruppen. Kurse in verschiedenen Städten. Rührige Gruppe und E-Kurse an der Handelsschule in Odense. 13 U. E. A.-Konsuln.

Danzig. Bewegung lebhaft. E-Ligo.

Deutschland. Bewegung durch den politischen und wirtschaftlichen Niedergang beeinträchtigt. Wesentlich getragen von den mittleren und unteren Volksschichten. Die oberen Klassen, Wissenschaft, Industrie, Handel und Verkehr verhalten sich immer noch im allgemeinen ablehnend, mindestens gleichgültig.

Germana E-Asocio (E.V.). 11 Landesgauverbände. 4 große Zweigvereine. 180 Ortgruppen. Eigenes Verbandsbüro und eigene Beamte. Etwa 120 einzeln stehende Gruppen. Zeitschrift. Arbeiter-E-Bund für das deutsche Sprachgebiet; 140 Gruppen. Zeitschrift. E-Fachvereine für Lehrer, Kaufleute, Eisenbahn-, Post- und Polizeibeamte u. a. E-Fachzeitschriften. Wissenschaftl. E-Gesellschaft. Verband junger E-isten. Katolika Ligo. Kristana E-Ligo. 12. Deutscher E-Kongreß in Plauen. 5. Arbeiter-E-Kongreß in Chemnitz. Landes- und Gautagungen. E-Institut für das Deutsche Reich mit Staats- und Privatunterstützungen; 30 offiziell bestätigte Prüfungskommissionen regeln einheitlich sämtliche E-Prüfungen und stellen Zeugnisse aus. Erlaß des deutschen Reichsministers des Innern empfiehlt E und Erlaß des preußischen Ministers für Volksbildung fördert E nachdrücklich in den höheren Schulen.

E ist in Deutschland in Volks- und Volkshochschulen, Fortbildungs- und höheren Schulen meistens wahlfrei, teilweise auch als Pflichtfach in großem Umfange eingeführt. Die allgemeine Statistik liegt noch nicht vor. Es sei erwähnt, daß im Freistaat Sachsen in 155 Orten 257 E-Lehrer tätig sind und in 46 Orten in 119 Schulklassen 2654 Kinder im letzten Jahre unterrichtet wurden. In Leipzig allein laufen Ende 1924 34 E-Lehrerkurse der Arbeiter mit 715 Schülern und ein besonderer vom Institut geleiteter Lehrgang für 54 Kursus-Lehrer.

Neben diesem Schulunterricht gingen im Jahre 1924 einher 504 Gruppenkurse; ferner Privatkurse, Lehr- und Übungsgänge für Polizisten und Postbeamte. Lebhaftes Gruppenagitation und Vortragspropaganda. Bisher mehr als 750000 Lehrbücher verkauft. Wissenschaftliche und populäre E-Werke

fortgesetzt von großen Firmen verlegt. Bedeutende Warenhäuser vertreiben erfolgreich E-Literatur. Halb-Wochenzeitung, Großformat, E-Triumphfonta, mit Beilagen und Bildern. Komerca Revuo. Tagespresse teilweise mit E-Abteilungen. Große E-Meßpropaganda. Handelskammern teilweise E-freundlich. Ende 1924 laufen E-Radiolehrkurse und -Vorträge auf 6 von den 9 großen Sendern Deutschlands. 190 U. E. A.-Konsuln.

Finnland. Bewegung infolge politischer Unstimmigkeiten unter den E-isten nicht so fortschreitend, wie der eindrucksvolle XIV. Internationale E-Kongreß (1922) in Helsingfors erwarten ließ. E-Asocio de Finnlando, 15 Gruppen, Zeitschrift. Starke Arbeiter-E-Organisation. Kurse in Gruppen, Blindenanstalten und Fortbildungsschulen. E-Institut. Starke Finnlandpropaganda durch E im Auslande. Großloge für E. Parlament bewilligt 1924 von neuem 2500 Finn. Mark für die E-Bewegung. Über 100000 Lehrbücher verkauft. Settlementbewegung zum Ausgleich der Klassengegensätze im Volke auch durch E. U. E. A.-Konsuln in 30 Städten.

Frankreich. Bewegung lebhaft, getragen von Volk, Wissenschaft und Handel; sie war in den Vorjahren durch das E-feindliche Dekret des Kultusministers Bérard wesentlich aufgehalten worden, schreitet jetzt aber wieder vorwärts, weil die neue Regierung E-freundlich ist. Ministerpräsident Herriot im Ehrenkomitee. Franca Societo por propagando de E, 70 Gruppen, 4 Zeitungen. Landeskongreß. 4. Kongreß der französischen Arbeiter-E-Föderation. Viele Privatkurse in mehr als 50 Städten. Über 600000 Lehrbücher verkauft. Literaturzunahme. Ebenso wie in Deutschland und in der Tschecho-Slovakei sind zur Verstärkung der Propaganda Provinzialverbände mit Sitzen in Paris, Orleans, Reims, Marseille und Straßbourg geschaffen worden. Die „Mediterranea E-Federacio“ besitzt 8 Gruppen. Kabarett „Verda Kato“ in Paris. Der Kongreß der Post-, Telegraphen- und Telephonbeamten sowie die Handelskammer Paris verlangten E als offene Sprache. Besonders die Handelskammer Paris, ferner 23 Handelskammern Frankreichs treten für E ein. Geldbeihilfen und freie Lehrräume gewährt. Die Handelskammern Paris, Avignon und Limoges halten selbst Kurse ab. E-Kurse der Industrie- und Handelsvereinigung „Descartes“ in Paris. Französischer Touring Klub verwendet seit 1909 erfolgreich E. Das Handelslexikon Didot-Bottin bezeichnet neuerdings E-Kaufleute mit Stern. Die Französische Gesellschaft für Förderung der Wissenschaften nahm E auf dem Kongreß in Bordeaux an. Starke Propaganda für Frankreich im Auslande durch E. 124 U. E. A.-Konsuln.

Griechenland. Bewegung liegt wegen der politischen Verhältnisse darnieder, wird aber von Athen aus wieder erfolgreich angeregt. E-Societo in Samos. Zeitung. Auf Anordnung der englischen Polizei-Kommission wird E in allen Städten Griechenlands den Polizeibeamten gelehrt. 1 U. E. A.-Konsul.

Großbritannien. Bewegung kräftig fortschreitend, von allen Volksschichten getragen. „Die Welt muß durch Esperanto Zeit und Geld sparen!“ erklärte der Vertreter der Handelskammern in Venedig 1923. Starke Englandpropaganda im Auslande. Brita Esperantista Asocio mit eigenen Beamten,

2 Zeitschriften, 7 Landesverbänden und 111 Gruppen, besitzt das Recht zur Abnahme von E-Prüfungen und Ausstellung von Zeugnissen. Ebenso prüft (wieder seit 1918) die Londoner Handelskammer. Laborista Klubo E-ista; die Mitgliederzahl hat sich 1924 verdoppelt. 15. Britischer Landeskongreß; 19. schottischer E-Kongreß. Gautagungen. E-Demonstration unter freiem Himmel in den großen Londoner Parks. E eingeführt in 17 Volksschulen obligatorisch und in 20 fakultativ. In mehr als 100 Städten Privatkurse; mehr als 650000 Lehrbücher verkauft. Sonderabendkurse in Arbeiterschulen und Blindenanstalten. Regierung gibt Geldbeihilfen für praktische Schulversuche mit E, die glänzende Erfolge zeitigen. Handels- und Industriekreise, Wissenschaft und Parlament, Städte und Kommunen, Tagespresse und Bevölkerung unterstützen E. Große englische und schottische Handelsfirmen verwenden E, z. B. Th. Cook & son (Reisebüro, Stephens Tintenfabrik, Buchanan, Scott & Co. (Whiskey) und 20 andere. Die von der Handelskammer London errichtete Britische Gesellschaft für die internationale Handelssprache, bestehend aus den Vertretern der wichtigsten Handelsorganisationen, propagiert E bei allen Handelskammern der Welt. Propagandareisen des Vorsitzenden der Handelskammer von Sheffield. Commercial Language Komitee. Die Bittschrift an den Völkerbund um Einführung der internationalen Handelssprache E ist unterzeichnet von 2130 führenden Personen aller Stände. Lord Robert Cecil und Prof. G. Murray Vorkämpfer für E in Genf. Die Ausbreitung des E in der Y. M. C. A. und in den Abteilungen der Quäker und Scouts (skoltoj), die Filialen in 30 Ländern haben, nimmt weiter zu. Eklezia E-Ligo. 105 U. E. A.-Konsuln.

Italien. Bewegung ergreift immer mehr alle Volksschichten und geht, besonders infolge der vorzüglichen Wirkung der Kaufmännischen Konferenz in Venedig, vorwärts. Itala Federacio, 38 Gruppen. 2 Zeitungen. Starke Arbeiter-E-Organisation. Propaganda für Mazzini „Menschenpflicht“. Unuigo de Italaj Katolikoj. Katholisches E-Organ „Nova sento“ erscheint in Venedig. Internationale Gesellschaft katholischer Lehrer verwendet E. Katholische Pilgerfahrten mit Hilfe von E. Sicilia Katolika E-Delegacio druckt die „Cielfloroj“. Handelskammern fördern E auch durch Geld. E eingeführt in 6 Marineschulen, in Volks- und Volkshochschulen, in mehr als 11 Städten. Bisher lernten — laut amtlichen Bericht — mehr als 40000 Personen E; in 114 Städten Italiens befinden sich E-Zentren mit kundigen Übersetzern. Kurse auch an Eisenbahner und Postbeamte. IX. Italienischer E-Kongreß; Behörden offiziell vertreten. Itala Katedro de E (E-Institut). Institutskurse für Lehrer und Professoren, in öffentlichen Schulen und Handelsschulen. E-Kurse im Kgl. Handels-Institut in Bari, wo viele Albaner studieren. 26 Lehrbücher verlegt. E in dem Lehrplano der Handelsschulen. Regierung, Parlament, Wissenschaft, Handel, Presse und Kommunen sehr günstig für E. U. E. A.-Konsuln in 44 Städten.

Jugoslawien. Bewegung schnell und kräftig wachsend, weil die Verständigung der Bewohner des neuen Serbo-Kroato-Slowenischen Königreiches

innerhalb und außerhalb der Grenzen infolge Sprachmischung und -verschiedenheit ungemein erschwert ist. Der Regierungsvertreter erklärte in Venedig: „Vor dem Kriege war Deutsch viel gebraucht im internationalen Handel. Jetzt überwiegen Englisch und Französisch. Aber dies verstehen viele Inlandskaufleute nicht. Deswegen ist E zu fördern.“ Mittelpunkt der Propaganda ist Zagreb (Agram), E-Kursus an der Volksuniversität. Zusammenschluß der bestehenden 22 Gruppen in der Sudslava E-Ligo. Zeitschrift. Kurse in verschiedenen Städten. Messe in Zagreb verwendet erfolgreich E. In Dalmatien allein E in 61 Orten. Zentrum der Propaganda in Dalmatien ist Spalato, die auch auf Serajewo übergreift. II. Südslawischer E-Kongreß. Die Kroatische Landesregierung nahm 1922 E offiziell an und verwendet es (Informilo) zu einer umfassenden Auslandspropaganda. Starke Agitation und mehrere Kurse in Spalato. Reklame für die Seebäder Dalmatiens. U. E. A.-Konsuln in 17 Städten.

Niederlande. Bewegung fortschreitend. Nederlanda Societo Esperantista. Zeitschrift. 8 Gruppen. Federacio de Laboristaj E-istoj. Zeitung. Landeskongreß. Nederlanda Laborista Servo. Internacia Katolika Unuiĝo Esperantista (I.K.U.E.). Kurse in 36 staatlichen und Privatschulen, in der Volksuniversität Amsterdam und Rotterdam, in der Mädchenschule Haag offiziell und obligatorisch. Das niederländische Handelsinstitut hält E-Prüfungen für Handelskorrespondenz ab. E-Kurse für Handlungsgehilfen in Amsterdam und Maastricht. Haag und 4 Handelskammern für E. Viele Arbeiterkurse. Literaturzunahme. Tagespresse, Regierung, Volksstimmung E günstig. U. E. A.-Konsuln in 43 Städten.

Norwegen. Bewegung zunehmend. Norvega E-Ligo. Zeitschrift. E-Gruppen in verschiedenen Städten. 1. Jahresversammlung der Arbeiter-E-isten. E-komunista junularo. U. E. A.-Konsuln in 8 Städten.

Österreich. Bewegung durch die Zusammenarbeit der E-Vereinigungen aller Richtungen in der Aüstruja E-Delegitaro so gewachsen, daß der XVI. internationale E-Kongreß 1924 in Wien abgehalten werden konnte. Starke Zunahme der Arbeiter-E-Organisation. Die Aüstruja E-Delegitaro hat eine Zentrale in Wien und 6 Landesleitungen, 50 Gruppen. Besondere E-Gruppen für Blinde, Eisenbahner, Jugendliche, Katholiken (Aüstra Katolika Ligo E), Kaufleute, Kommunisten, Lehrer, Polizei, Sänger, Sozialisten, (Aüstra Laborista Ligo, eigenes Büro), Studenten, Straßenbahner. Akademia E-Unuiĝo. Aüstra Pacifista E-Societo. Eigene E-Gruppen der Ungarn und Tschechen, sowie eigene E-Sektion des ukrainischen Studentenvereins „Siĉ“. Österreichische E-Konferenzen in Linz, Salzburg und Wien. Offizielle Kurse in der Technischen Hochschule (E-Lektorat), in der Neuen Wiener Handelsakademie, im Komenský-Realgymnasium und im Volkserziehungsinstitut „Urania“, außerdem in der Lehrerbildungsanstalt und vielen Volks- und Bürgerschulen in Wien und Provinz. E-Kurse in 60 Provinzorten und in allen 31 Bezirken Wiens. Kurse für 450 Wiener Angestellte. Viele Kurse der sozialdemokratischen Bildungsausschüsse. E-Zeitungen, Aüstra E-Raporto. Ausstellungen. Mittel-

punkt der Propaganda ist E-Gesellschaft Nova Tempo in Wien mit eigenen Beamten. E-Prüfungskommission in Wien. 4. Internationaler Katholischer Kongreß in Wien. Tageszeitungen bringen viel Notizen und Aufsätze und haben teilweise besondere E-Abteilungen. 3 Handelskammern (Innsbruck, Salzburg und Wien) E-fördernd, desgl. Wiener internationale Messe. Auslandspropaganda. 21 U. E. A.-Konsuln.

Polen. Bewegung sehr lebhaft. Pola E-Societo. Pollanda E-Federacio. 2 E-Zeitungen. Gruppen in Warschau und 19 Provinzstädten. Bewegung sehr volkstümlich. 5. Landeskongreß. Pola E-Servo und viel Kurse, wofür regierungsseitig freie Lehr- und Versammlungsräume zur Verfügung gestellt werden. Polizeikurse in Posen und Bromberg. Im teschener Land E als fakultatives Lehrfach. Handelskammer Krakau fördert E-Kurse für Postbeamte. Starke E-Organisation der Industriearbeiter und Kurse, besonders in Lodz. U. E. A.-Konsuln in 38 Städten.

Portugal. Bewegung belebt. Mittelpunkt der Propaganda ist Lissabon. 4 Gruppen und Kurse. Polizeigruppe. E ist eingeführt an der Handelsschule und Universität, in Lehrer- und wissenschaftlichen Vereinen und in vielen Arbeiterorganisationen. Handelskammer Lissabon läßt E-Kurse abhalten, desgl. Regierung in Volksschulen und Polizeiamtern. Besondere E-Prüfungskommission. Kongreß der Handels- und Industrieschulen empfiehlt E. 16 Lehrbücher verlegt. Nachrichten spärlich. 4 U. E. A.-Konsuln.

Rumänien. Bewegung stark wachsend und vorzüglich geleitet. Regierungsvertreter erklärte in Venedig: „Infolge der großen Zahl der Volkssprachen im Balkan und in Mitteleuropa muß E wegen des Handels gefördert werden.“ Unterstützung durch die Katholische Kirche. Rumanlanda E-Societo. Zeitschrift. Zahlreiche Gruppen und Kurse. Organisations- und Verwaltungszentrale: E-Centro Rumana, Informejo und librovendejo, Bukaresti. E in der Polizeischule in Bukaresti. Agitationsreisende. Kurse auch an Offiziere, Studenten, skoltoj und Frauen. Propaganda in Bessarabien und in Bukowina. 8 Handelskammern unterstützen praktisch E. Starker Eindruck des IV. Landeskongresses in Arad. Staatliche „Esperanto-Centro Rumana. U. E. A.-Konsuln in 59 Städten. Wirksame Auslandspropaganda.

Rußland. Bewegung schreitet unter dem Wahrspruch: „verda stelo inter ruĝaj flagoj“ zielbewußt vorwärts. In dem ehemaligen Zarenreiche leben 50 verschiedene Völker, die sich nach dem Weltkrieg in 17 autonomen Republiken selbständig gemacht haben, aber von Moskau aus geleitet werden. Diese neue Gestaltung begünstigt das Vordringen der E-Bewegung ebenso in den weiten russischen Gebieten selbst, wie auch im Auslande. Sovetlanda E-Unuiĝo, 2500 Mitglieder in 100 Gruppen, und Vertreter in 200 Orten. 6 große Landesverbände. Stoßtrupps in Schulen, Fabriken, Büros, Werkstätten und Verbänden! Straffe Organisation. Man rechnet auf 10000 Mitglieder am 1. Mai 1925. 3 E-Zeitschriften. „Nova Epoko“ vereinigt mit „SAT-Revuo“. Kurse. In Kazan Kurse an der Uni-

versität und pharmazeutischen Schule. Vorlesungen an der Akademie für Sozialerziehung. Starke Propaganda in Moskau, Kiew, in der Ukraine, im Altai (Barnaul) und im Kaukasus. Kurse für Postbeamte. Radio-E-Kurse für 500 staatliche Stationen. Skoltabewegung. Bevölkerung, Regierung, Presse aus politischen, kulturellen und wirtschaftlichen Gründen E-freundlich. Staatliches E-Institut geplant. Mehr als 50 Lehrbücher verlegt.

Schweden. Bewegung langsam wachsend. Sveda E-Federacio. Zeitschrift. 15 Gruppen. Kurse. Zunahme der Bewegung in Arbeiter- und Studentenkreisen. Sitz der segensreichen Blinden-E-Bewegung. E eingeführt in der technischen Abendschule in Gövle. Handlungsreisenden-Verband empfiehlt E. Postverwaltung hat 1924 E als „offene“ Sprache angenommen. U. E. A.-Konsuln in 33 Städten.

Schweiz. Bewegung stark fortschreitend. Svisa E-Societo. Zeitschrift. Radiozeitschrift in Locarno. 15 Gruppen. Svisa E-Fkzamena Komisiono. Viele Kurse in Volks-, Handelsschulen und Gymnasien. E-Grupo de la komerca societo in Zürich. Jahreskongreß in Biel (1924). Schweizer Postverwaltung zahlt die E-Kurskosten für die Postbeamten und gestattet E-Hinweise an den Postschaltern. E obligatorisch in den Volksschulen des Kantons Genève. Kurse an der Universität und Handelsschule Genève. Erfolgreiche Propaganda im Kanton Ticino durch Lichtbilder und Vorträge. 5 Handelskammern fördern E. Große Schweizer Handelsfirmen, z. B. der chemischen, Schokoladen-, Uhren- und Maschinenbranche, verwenden E. erfolgreich in Briefwechsel und Reklame. Das Schweizer Fremdenverkehrsamt und der Verein Schweizer Hoteliers machen Propaganda durch E. Teozofia E-Ligo. U. E. A.-Konsuln in 32 Städten.

Spanien. Bewegung beschleunigt. Kataluna E-Federacio, 22 Gruppen, Zeitschrift. Federacio Zamenhof, 21 Gruppen. 5 Gesellschaften. Zahlreiche Kurse gemeldet, auch von Mallorca. Zusammenschluß der iberischen Esperantisten zu einem großen Verbands. II. Liberischer Kongreß in Bilbao. I. Kongreß der Federacio Levantina in Cheste. Katholische Kirche, Regierung, Presse und Bevölkerung fördern E. Kurse an der Universität Valencia, in Barcelona, in der Studentenschaft Girona, in Lehrer-, Polizisten-, Skolta- und Arbeiterorganisationen und in vielen Städten. Handelskammern (Barcelona und Huesca) E-freundlich. U. E. A.-Konsuln in 38 Städten.

Tschecho-Slowakei. Bewegung lebhaft, ergreift nach und nach die gesamte Bevölkerung. Viel führende Personen treten dem Ehrenausschuß des tschechischen E-Verbandes bei. Landesverband Deutscher E-Vereine, 27 Gruppen. Vertreter in 171 deutschsprechenden Städten. E-Zeitschrift Čehoslovaka Asocio Esperanta, 30 Gruppen. Große Arbeiter-E-Organisationen. 3 E-Zeitungen. Landesversammlungen II Tschechoslowakischer E-Kongreß in Reichenberg. Laut Dekret vom 29. 3. 21 E fakultativ in den Volks- und Volkshochschulen. 2 amtliche Lehrbücher. Čehoslovaka E-Instituto, staatlich, sehr rührig für Propaganda und einheitliches Prüfungswesen, 3 staatliche Prüfungskommissare. Lektorat an der Technischen Hochschule in Prag. E-Kursus für Blinde (Braille-Schrift) in Prag. E an den

Handelsakademien in Reichenberg, Mährisch-Ostrau, Königgrätz (Hradec-Kralové) und Preßburg (Bratislava) E-Abteilung in der Volksuniversität in Pilsen. Für die Hotelfachschule in Karlsbad wurde E 1924 als Lehrfach angenommen. Regierung läßt sich die E-Übersetzungen tschechischer Literatur vorlegen. E-Bibliothek mit Staatsunterstützung. Ungemein geschickte und vielseitige tschechische Auslandspropaganda. Reklame für Prag, böhmische Bäder und Industrie. Offizielle Wanderredner für E. In Königgrätz allein benutzen 30 Firmen E. Der offizielle Vertreter erklärte in Venedig: „So wie ein gutes Werkzeug das halbe Betriebskapital der Industrie darstellt, so ist E das halbe Betriebskapital des Handels.“ E im Programm der Handelsschulen. Kurse und E-Versammlungen so zahlreich, daß sie nur schwer zu überschauen sind. 5 Handelskammern und Tagespresse für E. 131 U. E. A.-Konsuln.

Türkei. Bewegung durch die politischen Verhältnisse behindert. Konstantinopola E-Grupo. Propaganda in Konia. Regierung E-freundlich.

Ungarn. Bewegung vorwärtsdrängend. Hungarlanda E-Societo. Zeitschrift, vorzügliche Literaturzeitschriften und Poesiewerke. Hungara E-Societo Laborista, 10 Gruppen. Internationale Polizisten-Zeitung. Hungara E-Instituto gibt Zeitschrift heraus. Viele Kurse und lebhaftes E-Propaganda im In- und Auslande. E fakultativ in den Volksschulen laut Dekret vom 30. 9. 20. 28 Lehrbücher verlegt. VI Ungarischer E-Kongreß in Szombathely. Katholische Kirche, Tagespresse und Bevölkerung für E, desgleichen faßt alle Handelskammern. U. E. A.-Konsuln in 26 Städten.

Wie die vorstehende Übersicht ergibt und wie es im vorjährigen Jahresbericht vorausgesagt wurde, hat die Esperanto-Bewegung im Jahre 1924 immer mehr alle Völker und Berufe ergriffen. Zwei hervorragende Merkmale kennzeichnen die Entwicklung dieses Jahres: erstens die schnelle Verbreitung des Esperanto als Bildungs- und Kampfmittel im internationalen Proletariat, und zweitens das sprunghafte Vordringen des Esperanto als völkerverbindende Radiosprache.

Dem alten Rufe: Proletarier aller Länder, vereinigt Euch! ist jetzt der neue hinzugefügt: Proletarier, verständigt, fördert und bildet Euch durch Esperanto! Diesem Rufe folgen die Massen immer mehr und lernen fröhlich und begeistert Esperanto. Die Olympiade in Frankfurt a. M. im Jahre 1925, die international die proletarischen Turner und Sportler zum Wettkampf versammeln soll, schreibt ja als offizielle Geschäfts- und Verständigungssprache Esperanto vor. Es ist kein Wunder, daß bei solchem Streben überall die E-Lehrer für den Unterricht fehlen! Die immer noch ungläubigen, nichtproletarischen Kreise in Handel und Industrie, Gewerbe und Bankwesen, Wissenschaft und Technik, Beamten- und Studententum, Heeresangehörigen und freien Berufen werden zweifellos im nächsten Jahre einen neuen, überwältigenden Beweis von der außerordentlichen Bedeutung, Wirkung und Ausdehnung der Esperanto-Bewegung erhalten.

Dr. Albert Steche,

Vorsitzender des Deutschen Esperanto-Bundes E. V.

Resonado (Eho de Eko)

La progreso de nia movado ĉefe dependas de elstarantaj anoj, kiuj per siaj kapabloj propagandistaj aŭ per bonaj interrilatoj al kompetentaj personoj aŭ estraroj scias atingi gravajn sukcesojn por nia afero. Ĉi tiun jam ofte pruviĝintan fakton ni denove spertis en Berlin. Dank' al la intensa laboro de niaj malnovaj pioniroj Dro Kliemke, direktoro Glück kaj kelkaj fervoraj helpantoj, la germana ĉefurbo nun versajne estas ankaŭ la ĉefloko en Esperantujo rilate al la progreso de nia movado. Mi ne volas detale paroli ĉi tie pri la multaj sukcesoj atingitaj, pri kiuj estas raportate en aliaj lokoj de G. E.; sed mi ne povas preterlasi la okazon, sen tio ke mi iom babilas pri unu el ili, kiu ŝajnas al mi speciale atentinda.

En Septembro pasintjara, s-ro *Flatauer*, la direktoro de unu el la plej grandaj komercaj privatlernejoj en Berlin, interesigis pri Esperanto. Klarvide li tuj ekkonis la altan valoron de nia helplingvo por la internacia komerco, kaj li decidis enkonduki Esperanton kiel instrufakon en sian instituton. Li fondis en ĝi specialan E-lernejon kaj per kontrakto kun la E-Gruparo Berlin faris ĝin „oficiala lernejo de la Esperanto-Gruparo Berlin“ tiel, ke la tuta instruado de la Gruparo nun estas centraligita sub lia direktado. La utilo el tia aranĝo estas reciproka: direktoro Flatauer havas la profiton el la kurs-enspezoj, kaj la Gruparo — aŭ pli vere ties unuopaj grupoj — profitas la kotizojn de novaj membroj, alkondukataj el la kursoj de la lernejo.

Direktoro Flatauer ne ŝparis monon por grandstila, celkonscia propagando pri sia nova entreprenado. La sukceso ne forrestis: la 1-an de Oktobro la nova lernejo komencis du kursojn en la ĉefinstituto kun pli ol 50 partoprenantoj, kaj ĝis la fino de l' jaro sekvis tri pliaj kursoj en aliaj urbopartoj. Dum la pasinta kvaronjaro estis instruataj pli ol 100 lernantoj, precipe gejunuloj, kiuj jam estas aŭ intencas fariĝi komercaj oficistoj. Do per la junularo, al kiu apartenas la estonteco, la ideo kaj la scio pri Esperanto estas portataj en la komercajn entreprenojn, kaj la entuziasmiĝemaj gejunuloj sendube zorgos pri tio, ke la semero, metita de ili en nekulturitan teron, iom post iom ekgermos.

Sed, kiel praktika homo, s-ro Flatauer ne kontentigas nur per la instruado de nia lingvo al la komercista postkreskularo; li instigas ankaŭ komercajn entreprenojn, okupi sin iamaniere pri Esperanto kaj eventuale aranĝi proprajn kursojn inter siaj oficistoj. Ankaŭ en tio li atingis jam kelkajn sukcesojn. Krome li, ne plu estante junulo, mem lernis Esperanton kaj scipovas nian lingvon jam tiom, ke li, ne esceptiĝante el preskaŭ ĉiuj novaj Esperantistoj, ankaŭ faras — versojn en nia lingvo. Sed ĉi tiuj poemoj ne temas pri koro — doloro, arda flamo — fonda amo, ĝemospiro — kavaliro ktp.; pli vere li ĉerpas sian poeman materialon el la praktika vivo kaj pritraktas aktualajn okazintaĵojn. Kvankam ĉi tiuj poemoj ja ne estas juveloj, laŭ la poetika vidpunkto, ili tamen estas sufiĉe bonaj por esti publikigitaj en „Berliner Tageblatt“. Tia-

maniere ili konstante atentigas la legantojn de la granda ĵurnalo pri Esperanto kaj speciale ĝojigas tiujn el ili, kiuj lernis nian lingvon laŭ la kurso publikigita de Dro Kliemke en la gazeto.

Ankaŭ en alia rilato direktoro Flatauer sin montras praktikulo. Bone konsciante, ke serioza laboro devas alterni kun gaja distrado por malstreĉi la homan spiriton, s-ro Flatauer aranĝas ankaŭ festojn por siaj E-lernantoj. La unua okazis la 8-an de Decembro en Lehrervereinshaus (unuiga domo de la instruistaro de Berlin). Ĝin partoprenis pli ol 500 personoj, kaj ĝia sukceso estis vere brila en ĉiu rilato, ne laste ankaŭ laŭ la vidpunkto de propagando por Esperanto. Mi jam ĉeestis multajn festojn Esperantistajn, sed nur tre malmultaj plaĉis al mi tiel, kiel la dirita. Ĝia aranĝo pruvis, ke ankaŭ en ĉi tiu fako s-ro Flatauer estas lerta spertulo. Dum la tuta vespero (ĝis malfrua nokto!) la ĉeestantoj eĉ ne unu minuton enuis, dank' al la multego da distraĵoj prezentataj. La festo estis enkondukata per germanlingva prologo, verkita de s-ro Flatauer kaj bone parolita de f-ino *Einstein*; ĝi finiĝis per himno al Zamenhof. F-ino *Emmerling* prezentis du ĉarmajn dancojn, f-ino *Kupzok* deklamis mian poemon „Pro amo al patrino“, f-ino *Möller* kantis novan kanton „La krono“ (de Behrendt) laŭ malnova melodio, kaj horo kantis kelkajn germanajn popolkantojn Esperantigitajn. La ĉefajo de l' vespero estis unuaktaĵo kun kantoj „Ein Sprachidyll“ (Lingva Idilio), verkita de s-ro Flatauer, ludata de 8 lernantinoj. Ĉi tiu teatraĵo estas unika propagandaĵo por Esperanto. Ĝi temas pri knabinpensiono, en kiun venas diverslingvaninoj ne povantaj kompreni unu la alian, ĝis kiam fine unu el ili hazarde diras Esperantan vorton; nun ĉiuj sin montras „samlingvaninoj“ kaj laŭdas la komunan interkomprenilon, kiu tamen ne forigos la gepatran lingvon kaj la amon al la patrolando. Ĉi tiu ideo estas trafe esprimita en la sekvanta kanto laŭ melodio el la opero „La Traviata“ de Verdi

Estas nia patroland'
Plena ĉarmo por la sent',
Estas nia patroland'
Plena ĉarmo por la sent'.

Hejmen sonas nia kant'
Sur flugiloj de la vent',
Hejmen sonas nia kant'
Sur flugiloj de la vent'.

En la buŝ' la fremda vort'
Diras ne: „Nun hejmo for!“
Patrolando, ĝis la mort'
Batas nur al vi la kor'!

Patrolando, ĝis la mort'
Batas nur al vi la kor'!

Ho, benu nin!
Ja ĝis la fin'
Ni amos vin!

La pensionaninoj konvertas al Esperantismo eĉ la kontraŭ-esperantan pensionestrinon kaj la servistinojn. La teatraĵo entute estis bonege ludata — post nur dudekajna studado! — sed plej bone ludis f-ino *Möller* la ĉefrolon de la servistino. La spriteco de ŝia rolo kaj ŝia talenta maniero de

Foto el la Esperanto-lernejo de Flatauer; ĝi radio-kantis la 14an de Decembro 1924 en Königswusterhausen (vidu p. 13 an); en la mezo: Direktoro Flatauer

prezentado eksplodigis verajn salvojn de ridego. En salutparolo al la gastoj direktoro Flatauer klarigis siajn celojn pri Esperanto, pri kiu li okupiĝas ne nur kiel reale pensanta komercisto, sed ankaŭ kiel ideale pensanta homo. Direktoro Glück, la prezidanto de la E-Gruparo Berlin, entuziasme dankis al li en la nomo de la Gruparo kaj en la nomo de la gastoj, prave akcentante, ke ĝuste la junularon ni bezonas kiel plej bonan pioniron por la progreso de nia afero; ke direktoro Flatauer kun sukceso sciis altiri ĉi tiun pioniron, estas merito, kiun la Esperantistaro de Berlin ne sufiĉe alte povas taksi. — Inter kaj post la prezentaĵoj ankaŭ la dancemuloj estis kontentigataj, kaj ĉiu partopreninto de la festo bedaŭris ĝian finon; estis ĝuoplena vespero, kiam la ĉeestintoj ne baldaŭ forgesos.

Al la legantoj, kiuj eble miros pri tio, ke mi tiel detale parolis pri la „afero Flatauer“, mi ŝuldas klarigon: Mi faris tion por pravi la unuan frazon de ĉi tiu babilado kaj por montri vojon al sukcesiga laboro por Esperanto. Ankaŭ en aliaj urboj la grupoj klopodu trovi „Flatauer-similulon“ kaj kunlaboru kun li en simila maniero; ili certe profitos el tio. En kelkaj urboj s-ro Flatauer jam instigis kolegojn, sekvi lian ekzemplon, sed ilia sukceso ne laste dependos ankaŭ de la komprenema kunlaboro de la lokaj grupoj. S-ro Flatauer kaj la Gruparo de Berlin volonte estas pretaj, doni konsilojn pri tia kunlaboro, kaj kiu deziras ricevi iujn informojn, bonvolu turni sin al unu el

ambaŭ (adreso: Direktor Otto Flatauer, Berlin C 25, Dircksenstr. 23; Esperanto-Verband Berlin, Geschäftsstelle, Berlin SW 61, Wilmsstr. 5).

Rimarkiginde ankoraŭ estas, ke direktoro Flatauer en sia E-lernejo laborigas nur instruistojn, kiuj plenumis la sciencan-pedagogian ekzamenon antaŭ la Esperanto-Instituto por la Germana Respubliko, aŭ kiuj estas rekomenditaj de la E-Gruparo Berlin. La kursoj en la komercaj privat-lernejoj staras sub la kontrolo de la registara lernejo-estraro, kiu konfirmas ĝenerale nur instruistojn ekzamenitajn en la koncerna fako. Pro tio niaj instruistoj, kiuj ankoraŭ ne plenumis la ekzamenon, ne pli longe prokrastu ĝin; venis la tempo, en kiu taŭgaj instruistoj estas bezonataj kaj ankaŭ povas akiri la jam de longe esperitan profiton el sia okupo pri Esperanto.

Ĝojo kaj malĝojo ofte staras proksime unu apud la alia en la vivo. En la sama tago, kiam ni estis ĝajaj en la supre preparolita festo — kompreneble ne sciante la sekvantajn —, en Warszawa oni enterigis s-inon Klara Zamenhof, la vidvino de nia Majstro. Profunda doloro ekkaptis la Esperantistaron, kiam ĝi sciigis pri ŝia morto, okazinta la 6an de Decembro pasintjara. Nun ankaŭ ŝi sekvis sian karan edzon en la eternan ripozejon post vivo riĉa je ĝeozda amo, sed ankaŭ je zorgoj. Sed ĉi havis ankaŭ la feliĉon, kion la bedaŭrinda tro frue mortinta majstro mem ne plu povis ĝui: vidi la triumfon de la verko de Zamenhof post la milito, kiu ŝajnis martigi ĝin. Pli forte ol

antaŭ la milito la grandioza verko nun okupas sian pozicion en la mondo kaj pli kaj pli firmigas ĝin. Vidinte tion, Klara Zamenhof povis forlasi la surteran vivon kun la konseco, ke la dumviva laboro de ŝia vivkunulo kaj ŝia kuraĝigo al tiu laboro ne estis vanaj. En la memoro de la Esperantistoj ŝi vivas kiel Majstrino en la vera senco de l' vorto, ĉar ankaŭ ŝi, almenaŭ instigante, partoprenis en la kreado de nia lingvo.

Mia persona konatiĝo kun la mortintino okazis en la XIIIa Kongreso en Bern, kie mi parolis kun ŝi nur kelkajn minutojn. Sed ŝi havis same bonan memorkapablon kiel ŝia edzo: Kiam ni revidis unu la alian post 8 jaroj, en la Kongreso de Praha, ŝi tuj rekonus min kaj alparolis min per mia ne facile memorebla nomo. De tiam mi dum ĉiu internacia kongreso pli-malpli longe kunestis kun ŝi; plej amuze estis nia kunesto en Helsinko, kie ŝi estis mia litvagona najbarino kaj samaŭtomobilano dum la bela ekskurso al Imatra (v. Esperanto-Praktiko 1922, p. 172—173). Lastan fojon mi renkontis ŝin dum la XVIa Kongreso en Vieno. Tiam ŝi jam estis malsana kaj havis fortajn dolorojn. Post la kongreso ŝi vizitis trentinan kuraclokon por trovi tie resaniĝon. Sed ŝajnas, ke la malsano jam tro multe progresis; post reveno al Warszawa montriĝis, ke operacio estis necesa, kaj ĝin ŝi ne longe postvivis.

Laŭ miaj personaj observoj mi nur povas konfirmi, ke Klara Zamenhof estis noblanima virino; ŝi estis modesta ĝis ekstremo kaj ne ŝatis ovaciojn faritajn al ŝi pro la meritoj de ŝia mortinta edzo. Kun ŝi nun forestas la du unuaj kaj ĉefaj apogkolonoj de la Esperanto-konstruaĵo; tiom pli firme nun staru la aliaj, por ke la konstruaĵo restu konservata laŭ la ideo de sia kreinto kaj lia fidela helpintino!

Nun ni revenu al la vivo. En mia antaŭa resonado pri la radio-prezentado en Königswusterhausen mi menciis ankaŭ la fondiĝon de Germana Radio-Esperanta Ligo. La Ligo jam komencis labori kaj kiel unuan sukceson povas noti la ĝojigan fakton, ke la oficiala ĉefstacio Königswusterhausen, post konsento de la germana postministerio, ĉiudimanche je la 12a h. tagmeze, sur ondo 2800, disaŭdigas kvin- ĝis dekminutan programon en aŭ pri Esperanto, aranĝitan de la Lig-estraro. La 30an de Novembro kaj 7an de Decembro direktoro Glück parolis en E pri la granda Radio-ekspozicio en Berlino; la 14an de Decembro mi legis memorparolon de s-ro Behrendt pri Zamenhof kaj lia edzino, kaj horo el la E-Jernejo de Flatau kantis la nederlandan dankopreĝon; la 21an de Decembro s-ro Behrendt faris kristnaskan paroladeton, kaj f-ino Nickel prezentis kristnaskan kanton. Ĉu ne estas grava sukceso, ke en Berlino ni nun havas du radio-staciojn — Königswusterhausen kaj Vox-Haus —, kiuj disaŭdigas Esperanton, la lastcitita laŭ konvinkigo pri tio, ke tre multaj el ĝiaj aŭskultantoj deziras ricevi instruon pri E?

De la horo, kantinta la 14an de Decembro en Königswusterhausen, mi faris tri fotografajon, kiun mi reproduktigas en ĉi tiu numero. Dum la kantado la gejunuloj estis iom timemaj kaj pro tio ilia prezentado eble ne disaŭdiĝis tiel bone kiel kutime

okazas el Königswusterhausen. Estis unua provo, kiu certe estos plibonigata alian fojon.

Fine ankoraŭ persona afero. Unu el miaj amikoj komunikis al mi, ke certa kontraŭlaro de G. E. en Germanujo nomas la gazeton „Eko-reklamilo“. Mi ne komprenas la kaŭzon de tia diro. Ĉu oni riproĉas al mi persone la reklamon, kiun mia firmo faras por siaj eldonaĵoj sur la kovrilpaĝoj de G. E.? Tio estus ridinda. La eldonejo volonte rezignus je tiu reklamo, se ĝi ricevus anoncojn de aliaj firmoj, tiom pli, ke tiaj pagotaj anoncoj estus bonvenanta helpo por la financoj de la gazeto. Krom tio: neniu rajtas postuli de eldonejo, ke ĝi rezignu reklamon en propra organo, se tia reklamo ne kontraŭstaras la leĝojn de la moraleco kaj la intereso de la legantoj. Tion, kion aliaj gazeteldonejoj faras sen protesto de sia legantaro, ankaŭ la eldonejo de Esperanta gazeto rajtas pretendi por si. — Aŭ ĉu oni estas malkontenta pri tio, ke mi, kiel ĉefredaktoro de G. E., publikigas artikolojn en ĝi? Oni povus fari riproĉon al mi, se mi estus multe pli skribema kaj plenigus la tutan gazeton aŭ grandan parton de ĝi nur per miaj propraj verkaĵoj. Krom tio oni ne malatentu, ke ne mi estas la respondeca redaktoro de G. E., sed s-ro Behrendt, kaj li estas sufiĉe kritikema, por ke li ne lasu fariĝi tro granda la influon de sia „ĉefo“ en la gazeto. Do laŭ mia opinio restas nur la ebleco, ke la malkontentoj ne ŝatas miajn resonadojn. Sed kial ne? Ĉu oni ne ŝatas miajn malkaŝajn kritikaĵojn pri netaŭgajtoj en Esperantujo aŭ miajn satirojn pri diversaj okazintaĵoj? Ankaŭ tion mi povas kontraŭdiri: Laŭ mia opinio, kiu estas certigata de multaj legantoj, ne damaĝas, se la entute serioza enhavo de G. E. estas iom „spiciata“ de malpli seriozaj, individuaj artikoloj. Tio okazas ankaŭ en diversaj aliaj E-gazetoj alilandaj, kiujn ĝuste la germanaj Esperantistoj avide legas. Komprenable mi ne intencas malatenti la dezirojn de l' plimulto de niaj legantoj, ĉar en la intereso de mia eldonejo mi ne volas forpeli abonantojn. Jam unu fojon, post la pasintjara germana kongreso en Plauen, mi decidis ĉesigi miajn resonadojn, kaj mi daŭrigis ilin nur laŭ insistaj petoj el la legantaro. Mi daŭrigos ilin, ĝis kiam la plimulto de la abonintoj postulos ĉesigon.

F. Ellersiek

Al la legantaro

la eldonejo kaj redakcio de G. E. tutkore deziras feliĉan novan jaron! Ni aldonas nian dankon por la ĝis nun donita al ni kunlaboro je G. E., sed petas, ke oni ne laciĝu en ĝi! Por ke la enhavo de nia gazeto fariĝu kiel eble plej interesa, ni ja bezonas la helpon de la legantaro. — Bedaŭrinde la respondeca redaktoro devas komenci la novan jarkolekton de G. E. per peto pri pardono pro la malfrua eliro de ĉi tiu numero; kaŭzo estas parte persona parte materia; ĉiukaze, la redaktoro promesas fari sian eblon por eviti ripetigon de tia malbona situacio, eĉ se li havos ankoraŭ pli multe da laboro ol dum la lastaj semajnoj!

Eldonejo kaj Redakcio de G. E.

Esperanto-Movado

Raportoj por ĉi tiu fako estu sendataj ĝis la 15a ĉiunonata por la sekvanata numero (neniukaze pli malfrue!). La redakcio speciale preferas raportojn pri kursoj (ankaŭ en lernejoj!), publikaj paroladoj, grupfondiĝoj k.s. Malpli gravaj aferoj, ekz. festoj, ekskursoj k.s. povas esti citataj ĉi tie nur mallonge.

Mallongigoj: LG = Loka grupo de G. E. A., O = oficejo, P = prezidanto, VP = v. prezidanto, S = sekretario, K = kasisto, B = bibliotekisto, G = gvidanto de kurso, Pa = partoprenantoj.

Germanlingvaj Landoj

GERMANUJO

Annaberg i. E. LG. 31. 1. kaj 1. 2. vintrosperto.

Berlin. La radio-stacio „Vox-Haus“ disaŭdigas de post 22. 11. E-kurson ĉiusabate 4—4,25 pm., ondolongeco 505, G dir. Glück.

— La radio-ĉefstacio Königswusterhausen disaŭdigis 16. 11. sur ondo 2450 paroladon de telegr.-dir. Behrendt, poste sur ondo 2800 E-koncerton. Oni fondis post ĝi „Germanan Radio-Ea-Ligon“. P telegr.-dir. Behrendt, VP telegr.-dir. Gerlach, direktoro de la radio-ĉefstacio, oficejo ĉe Ellersiek & Borel.

— En loka grupo „Thiergarten“ de Germana Radio-Klubo Dro Rumpel komencos 15. 1. E-kurson en Harmonium-Saal, Steglitzer Str. 35.

— **Gruparo.** La E-lernejo de Berlin-a Gruparo (dir. Flatauer) aranĝis novajn filiojn: Komerca privatlernejo de Wilke en B.-Wilmsdorf kaj Steglitz.

— **Gruparo.** Flatauers Privat-E.-Schule (Lernejo de E-Gruparo Berlin) aranĝis 8. 12. la unuan amuzan vesperon. 18. 11. parolis Dro E. Kliemke pri prononco de vokaloj en E, 2. 12. konversacia vespero ĉe Josty, 9. 12. laborkunsido en oficejo, 16. 12. monata kunveno kaj Zamenhof-festeno ĉe Josty. S-ro Wallon parolis pri la komenco de E-movado kun aparta indigo al Zamenhof.

Bleicherode. Meze de Novembro en stenografia unuiĝo „Stolze-Schrey“ okazis parolado pri evoluo kaj apliko de E. La estraro de la unuiĝo volas aranĝi kurson.

Bremen. *Vendreda Klubo.* 15. 12. Ĝeneralkunveno kun novelektoj: P Dro C. Renken, S s-ro H. Barkhausen, K s-ro H. Keller. Oficejo ĉe S: Bremen 9, Fiegenstr. 11. Laborkunsidoj la unuan lundon de monato ĉe P, propagandkunsidoj la trian lundon en Jacobi-Halle, Jacobikirchhof.

Bochum. LG *Progreso.* 6. 12. festo de la 14a datreveno de la fondiĝo. La grupo verkis belan programlibron kun valoraj artikoloj: Studkons. Dro Wullen „Esenco kaj valoro por klerigo de E-lingvo“, rektoro Dobke „E en la praktiko“ kaj Dro Wullen „Stato de E-movado fine de Okt. 1924“. Kurso kun 19 ĝeinstruistoj de post 28. 11., G s-ro Duchêne.

Burgsteinfurt i. W. LG. 30. 11. paroladvespero kun ekspozicio. Instruistino Adrian, Münster, parolis pri „celo de E“, poŝtinspektoro Schallenberg, Münster, pri „ sukcesoj de E“. Komence de Dec. kurso.

Chemnitz. LG. 30. 11. 24 oni vizitis la grupon en Kemtau.

Dresden. *Loka Unuiĝo.* 28. 11. 24 monata kunveno en „Italienisches Dörfchen“. P s-ro Karach

raportis pri gemortintoj (f-ino E. Heyne, kantoro W. Schimmel, Prof. Dro J. Bernhard) kaj pri la diversaj kongresoj en la venonta jaro. Oni elektis s-ron Engst honormembro. Poste humorplena parolado de s-ro E. Rösch, Radebeul, pri 10taga miĝrado tra Harz. Belaj lumbildoj — 15. 12. Zamenhof-festeno estis aranĝita samtempe kiel funebra soleno por s-ino Kl. Zamenhof. Dro H. Arnold en profunde sentitaj vortoj donis bildon de la vivo de Dro Z. kaj edzino, ĉerpante multon el propraj personaj rememoroj. Sekvis riĉa serio da muzikajoj, kantoj kaj deklamoj de f-inoj Pollatz, Oestreich, Wild kaj s-roj Engst kaj Brandler. P s-ro J. Karsch atentigis pri okazontaĵoj en la venontaj monatoj, speciale pri la jarfesto grandstila la 1an de Febr. La Loka Unuiĝo eldonis serion de 5 multkoloraj poŝtkartoj kun Dresden-aj vidindaĵoj kaj E-klarigoj. Prozo: 0,40 gmk. or. por serio, havebla ĉe oficejo: Dresden-A., Struvestr. 40.

Flensburg. F-ino Elisg Jacobs gvidas kurson, petitan de direktoro de la mgta faklernejo, 15 Pa. 14. 11. 24 f-ino Jacobs faris propagandparoladon en E laŭ invito de Konversacia Klubo en Aarhus, kiun tradukis s-ro Hvorslev frazon post frazo, 80 ĉeestantoj.

Freiburg (Schles.). LG. 11. kaj 12. 10. 24 unua fondiĝofesto. Propaganda teatraĵo „Eile mit Weile“, verkita de s-ro K. Kliem, Striegau. Ekspozicio kaj parolado. 2 novaj kursoj kun 18 Pa.

Fulda. 2 novaj kursoj: en gimnazio 20 lernantoj, en popola altlernejo 43 Pa. G de ambaŭ studkons. Dro Westenberger.

Görlitz. Kurson por ĝeinstruistoj komencis 21. 11. 24 (18 Pa) supera studkons. Dettloff. —

Halle a. S. LG. Ĉiusabate kunveno en E-hejmo, Geiststr. 29. Vendrede kurso por komencantoj, 8 Pa, G s-ro R. Strauß. „Gazeto por Fremduloj kaj Trafiko“ publikigas sub rubriko „E-sciigoj“ la notojn de gazetara komitato de GEA.

Hamburg. *Loka Ligo.* 4. 12. 24 s-ino Dora Kropp parolis pri „Helgoland“. 14. 2. propagandkaj danifesto.

Hildburghausen. En Septembro 1924 komenciĝis kursoj por lernantoj de seminario kaj „Aufbauschule“ (supera lernejo), 26 Pa, G studasesoro W. Hirschberg. Parolado en popola altlernejo.

Hirschberg (Schles.). 5. 11. 24 parolis s-ro Kliem, Striegau, pri „E kaj la nuna tempo“, 12. 11. „La disvolviĝo de la mondlingvo“. 19. 11. kurso kun 14 Pa.

Höntrop. 9. 11. la unua fondiĝofesto. Partoprenis la grupoj Bochum, Essen, Wattenscheid, Hattingen kaj Bottrop.

Kamenz. 28. 10. E-kurso.

Köln. *Neŭtrala E-istaro 1906.* 24. 11. 24 kurso, 8 Pa, G s-ro Wingen. 1. 12. kurso, 25 Pa (maŝin-ingenieroj), G s-ro Brakel. 8. 12. kurso por kursgvidantoj, G s-ro Dahmen.

Krefeld. Supera instruisto Karl Gießmann parolis en liceo, lernejo por tinkturistoj, komerca instituto, submajstra unuiĝo, Felke-unuiĝo, monduma lernejo, ĉiuj en Krefeld; en oficiala instruista konferenco Mors, en publikaj kunvenoj en Solingen kaj Hils

— La infanoj de grupanoj kun E-aj torĉoj partoprenis la St. Martin-procesion. 12. 11. 24 parolado de s-ro K. Gießmann en popoldomo. 20. 11. kurso, 22 Pa, G s-ro Gießmann. Gazeto „Niederrhein. Anzeiger“ favora.

Landshut. Nova ejo por kunvenoj en restoracio „Riehl“ Freyung. Ĉiumarde vesperparolado, jaŭde kurso por komencantoj.

Leubnitz bei Werdau i. Sa. E de post Pasko kiel nedeviga fako enkondukita en la pormetian lernejon.

Magdeburg. En la urba magistrato postulis s-ino Hartmann (kom. partio) la enkondukon de rusa lingvo kaj E en la mezlernejojn. Urblerneja konsilisto Nordtmann atentigis, ke dezirojn oni devas direkti al la lerneja komitato.

Mainz. 22. 10. 20 geinstruistoj partoprenas kurson.

Meißen. En la distrikta unuiĝo de geinstruistoj ekzistas E-sekcio, kiu aranĝas ĉiusemajnajn ekzercadojn en Meißen, Coswig kaj Weinböhla. Unufoje en monato okazas kunveno en Meißen, por praktiki lingvistajn problemojn.

Münster (Westf.). La radio-stacio disaŭdigas komence de januaro 1 aŭ 2 paroladojn pri E, aldone, se dezirata, kurson (ondolongo 410).

Ölsnitz i. V. LG. Afiŝ- kaj elmontrujo pendas sur domo ĉe ĉefstrato. Antaŭ la distrikta instruistaro parolis Dro Trögel, Auerbach. Instruistoj Wohlrab kaj Wille instruas E-n al 15 kaj 10 en lernejoj Vogtsberg kaj Raschau. Studkons. K. Thurn instruis 21 lernantojn el realernejoj kun progimnazio. 102 lernantoj de 2a, 3a kaj 4a klasoj volis partopreni.

Potsdam. 12. 11. parolado de instruisto Markau en unuiĝo de instruistoj en Bornim. Kelkaj instr. aranĝos rondon por kune lerni E-n.

Radebeul. LG Löbnitzortschaften. 29. 10. kurso komenciĝis per parolado de instruisto W. Jahn. 5. 11. lumbildparolado de s-ro E. Rösch pri „migrado tra Harz-montaro“.

Saarau-Laasan (Schles.). La ĉi-loka rondo aranĝis 28. 9. amikan kunvenon. S-ro Kliem, Striegau, faris paroladon. Gesamid anoj el Freiburg kaj Striegau ludis teatraĵon „Eile mit Weile“. 2 kursoj, 23 Pa, G s-roj Schiller kaj Rother.

Schnarrtanne bei Auerbach i. V. Instruisto A. Göhring fondis 17. 10. 24 grupon, kies P li estas. Kurso kun 17 Pa, alia kun 15 infanoj.

Schweidnitz. En la liceo de Ursulino-monahinejo E estas enkondukita kiel nedeviga instrufako. 18 lernantinoj estas instruataj de la direktorino mater Augustina. Prof. Hübner instruas 10 monahinojn.

Schwibus. LG. 20. 11. nova kurso, 15 Pa, G instruisto Duhosch. La magistrato disponigis senpage lernejan ĉambiron. 13. 12. rememoriga vespero pro naskiĝtago de Zamenhof.

Solingen. LG „Verda Stelo“. Okaze de la trafik-semajno la grupo aranĝis sukcesplenan propagandon. S-ro K. Gießmann, Krefeld, faris paroladon pri „celo kaj signifo de E“. 28. 11. kurso, 10 Pa.

Striegau (Schles.). LG. 4. 10. festo de 12-jara ekzistado de la grupo. Teatraĵo „Eile mit Weile“.

Rektoro Teubner parolis pri „E kaj la novstarigo de Germanujo“. 15. 11. kurso, 9 Pa, G s-ro Kliem.

Ulm a. D. E nun estas reprezentata per s-ro Josef Engst, del. de UEA, Goethe-Str. 32. Travojaĝonte tutan Württemberg-on li petas la adresojn de izolaj gesamideanoj pro vizito kaj interparolo okazaj.

Weiden (Oberpfalz). LG. P parolis pri Wien-a kongreso. Nova kurso. 11 Pa tuj aliĝis al la grupo. Ĉiumerkrede kunvenoj en „Leipoldsbräu“. Oficejo: Studprof. Schmalzl, Realschule.

Weinböhla bei Dresden. La E-lectionojn en 7a kaj 8a lernaroj pagas la komunumo. Tiuj en 6a jaro estas privataj. Lernas en 8a jaro 12 infanoj, en 7a 33, en 6a 2 klasoj kun 36 kaj 29 infanoj.

Weißig bei Freital. Post parolado de instruisto Scheibler oni fondis novan grupon. 30 Pa lernas laŭ Borel.

Wiesbaden. Ekzamenkomisiono. Ekzameno okazos sabaton, la 7an de marto 1925, en Wiesbaden je la 3a posttagmeze. Kandidatoj, kiuj intencas partopreni la ekzamenon, estas petataj, sendi anoneskribaĵon en germana lingvo kaj aŭtobiografion en germana kaj Esperanta lingvoj (sur aktformaj folioj) ĝis la 10a de Februaro al la prezidanto Kurt Schönrich, Wiesbaden, Emser Str. 58.

Wurgwitz bei Dresden. De post Okt. kurso kun 35 Pa. 13. 12. Zamenhof-festo kun la grupoj Freital kaj Weißig en Weißig. E-kristfestoj de E-klasoj. Eksterlandanoj donacis varmigajn vintrovestaĵojn kaj nutraĵojn.

ĈEĤOSLOVAKA RESPUBLIKO (Germana Esperanto-Ligo)

Nova grupo fondiĝis en *Graslitz*, kiu aliĝis al la Ligo.

E estas enkondukita kiel nedeviga fako en la reform-realgimnazio *Trautenau*, en kiu prof. Kriesch instruas 30 lernantojn.

Novaj kursoj en *B.-Kamnitz (2)*, *Bürgstein*, *Haida (10 Pa)*, *Tetschen*, *Warnsdorf (15 Pa)*, *Zwickau i. B. (26 Pa)*, *Graslitz*, *Jägerndorf*, *Pilsen*, *Trautenau (15 Pa)*.

Fremdsprachige Länder

Frankreich. Während der Messe in Angers war ein besonderer E-Kiosk eröffnet worden; 2000 Führer wurden verteilt — Kurse in *Beauvais*, *Kronenburg* (bei Straßburg), *Le Havre* (Kaufleute), *Mühlhausen*, *Nogent sur Marne*, *Paris* (Maschinenschreiberinnen, Arbeiter), *Reisthoffer*, *Schillingheim*, *Straßburg (2)*, *Vantes*. In *Ambokvianovo* auf *Madagaskar* wird die Propaganda begonnen.

Großbritannien. Neue Gruppe in *Greenock*. Kurse in *Barnsley*, *Darlington*, *Doncaster*, *Edinburgh (22 + 15 + 12 Pa)*, *Peckham*. Die Radio-Station *Hull* sandte einen Vortrag über E aus.

Italien. Das Mailänder Esperanto-Institut hielt am 5. 10. seine Hauptversammlung ab. Es hat während des Jahres 13 Kurse veranstaltet. Der Magistrat unterstützte das Institut. — Kurse in *Terni*, *Triest*, *Venedig (4)*.

Niederlande. Kurse in *Amsterdam (15 Kinder)*, *Utrecht (25 kath. Lehrer)*, außerdem in 5 Kursen

44 Personen. In *Bergen op Zoom* hielt Frau Isbrücker einen Vortrag vor Eltern der neutralen Schule. Der Antrag des Schulleiters auf Einführung fakultativen E-Unterrichts im 6., 7. und 8. Schuljahr wurde angenommen und am 12. 11. bereits mit dem Unterricht begonnen. Auch in der Elternversammlung der öffentlichen Schule im *Haag* wurde ein ähnlicher Antrag gestellt.

Schweden. Die schwedische Telegraphenverwaltung erklärte sich bereit, E als offene Sprache anzuerkennen. — 2 Kurse in *Ludvika*. Hier fand auch eine E-Prüfung von 5 Personen statt.

Spanien. Die 11. Internationalen Blumenspiele finden während des 12. Kongresses der Katalunischen E-Föderation in *Palma* auf Mallorca statt. — Der 1. Kongreß der Föderation der levantinischen Esperantisten fand in *Valencia* 19.—20. Oktober statt.

Südslawien. Der 2. E-Kongreß hat in Dalmatien lebhaftes Interesse geweckt. Kursus in *Split* und 2 in der Umgebung. Weitere Kurse in *Metkovic*, *Ljubljana* (130 Teilm.), *Bjelovar* (3), *Daruvar* (2), *Zemun* (93 Erwachsene, 30 Schüler), *Novi Sad* (40 Pers.), *Senta* (54 Pers.). — Neue Gruppe in *Sremska Mitrovica*. — Im staatlichen Blindeninstitut in *Zemun* soll in den Gymnasialklassen E als Pflichtfach in diesem Jahre eingeführt werden. Das Lehrbuch von Dr. Maruzzi ist vom Schulleiter in die Blinden-(Braille-)Schrift übertragen worden, mit den beiden Wörterbüchern wurde begonnen.

Tschechoslowakei. Offizieller E-Unterricht (Wahlfach) in den Gymnasien in *Trutnov* (26 Schüler) und *Jilemnice* (35). Neue Gruppen in *Rychnov* und *Nachod*. Kurse in *Prag* (3), *Nachod*, *Trutnov*, *Usti* (30 Pers.), *Nymburk* (18 Pers.), *Rychnov*, *Hranice* (30 Pers.), *Jarome* (30 Pers.), *Cerveny Kostelec* (20 Pers.).

Ungarn. Die Budapester Filiale der Annoncexpedition R. Mosse beginnt auf Grund eines Aufrufes der Berliner Zentrale auch E zu verwenden. — Kurse in *Budapest* (3), *Bekescsaba* (2), *Mezőhegyes*, *Mezőkövesd*. — Mit Erlaubnis des Unterrichtsministeriums wurden in 7 Schulen Vorträge über Esperanto gehalten und in 7 Schulen 171 Schüler und 12 Budapester Professoren in E unterrichtet.

A. Naumann

Tra la gazetaro

En la komencon de mia hodiaŭraporto mi devas meti la valorajn „10 Esperanto-tezojn“ (Kio Esperanto estas, kaj kio ĝi ne estas) de Dro Ernst Kliemke, publikigitajn en *Berliner Tageblatt*, 8. 12. 24: „1. Kiu volas priuĝi, ĉu iu aĵo taŭgas por certa celo, tiu devas elfunde koni la aĵon kaj ĝian eslon. 2. E estas natura, sed intence plisimpligita lingvo el indogermanaj lingvo-elementoj. 3. E ne estas senviva, sed vivanta lingvo. 4. E pruvis sian taŭgecon en teorio kaj praktiko jam de jardekoj. 5. E estas supernacia lingvo. 6. E ne estas forigonta popolan lingvon, ne anstataŭonta la gepatran lingvon. 7. E servas al pli bona uzado de la gepatra lingvo. 8. Mondtrafiko kondukas necesege ankaŭ al mondkomerca lingvo. 9. La enkonduko de nacia lingvo kiel mondkomerca lingvo renkontas neforigetlajn malfacilaĵojn. 10. La

enkonduko de E kiel mondkomerca lingvo alportus grandajn idealajn kaj materiajn profitojn.“

En *Stuttgarter Neues Tagblatt*, 31. 10. 24, skribis Dro A. Vogt pri „Weltverkehr und Weltsprache“ (Mondtrafiko kaj mondlingvo). Tie li akcentis la gravan signifon de la lingvo por la rapide evoluiginta trafiko: la kuniganta landojn aerŝipo, la ne haltanta ĉe limoj radio postulas por la interkomunikiĝo unuecan lingvon. Tiu estas Esperanto, kiun la radio-stacioj disvastigas per paroladoj aŭ kursoj.

Tian radio-paroladon pri E reprenis *Lengfelder Nachrichten*, *Lengfeld* i. V., 6. 11. 24. Estas tiu de studkons. Dro Nitz, farita el stacio Königsberg. Ĝi estas ankaŭ legebla en *Nachrichten des Kaufmännischen Hilfsverein* zu Berlin, 1. 12. 24. En *Elbtal-Abendpost*, Dresden, 18. 10. 24, skribis W. Hahn, Gohlis, pri „Radio und E“. La tero treoge malgrandiĝis per radio, ĉar jam vespere oni povas aŭdi, kio okazis tage en la plej malproksimaj urboj. La lingvaj limojn disrompas E, jam ĉie ekzistanta. Tion pravas multaj faktoj.

Ĝuste pro tio oni preskaŭ ne povas kompreni, kial ĉiam denove estas pritraktata la problemo: Ĉu la angla lingvo ĉu E? Tiuj homoj ne volas ekoni la sukcesojn de nia lingvo. Ili ne volas konstati, ke venis tempo kaj cirkonstancoj energie postulantaj la mondhelpingvon. Kiel tian homon mi opinias Emil Gottgetreu, kiu respondis la demandon „Welcher Kunstsprache gehört die Zukunft?“ (Al kiu artefarita lingvo apartenas la estonteco?) Kyankam li rilate al sia cirkulero pri tiu temo ricevis multajn favorajn por E sciigojn, li nepre ne volas permesi, fari provojn. Li rekomendas „Lernu la anglan!“ (*Neue Berliner Zeitung*, „Das 12 Uhr-Blatt“, 18. 10. 24.) Je la 24. 10. respondis en la sama gazeto la direktoro de komerca privatlernejo Otto Flatauer. Li skribis, ke estas konsilinde al lernintaj jam fremdan lingvon personoj, nun ankaŭ lerni E-n. La aliaj homoj ne lernintaj alian lingvon, preferu E-n kiel unuan lingvon. Alia respondo aperis en *Deutsche Kulturzeitung*, 7. 11., de Dro E. Kliemke: „Mehr Ehrlichkeit“ (Plu da honesteco), ĉar la *Berliner 12 Uhr-Blatt* rifuzis represi la artikolon. La aŭtoro klarigas en la artikolo, kiel nacia lingvo influas la pensojn kaj kutimojn de la lerninto. Pro tio: Neŭtralan lingvon! — La saman problemon pritraktis K. Gießmann en *Rheinischer Anzeiger*, Krefeld, 11. 11. sub la demando: „Kann Englisch Weltsprache werden?“ (Ĉu la angla lingvo povas estiĝi mondlingvo?)

Pri tiu problemo rakontas L. Gebhardt en *Die Freiwirtschaft*, Berlin, Heft 20. Ne teorie, sed praktike li montras, kiel li farigis Esperantisto, ekkoninte la malfacilaĵojn de la „lernejaj“ lingvoj. Pro tio oni ja ankaŭ provas, enkonduki Esperanton en la lernejon. W. Wittbrodt klarigas, „kial li instruas E-n en la lernejo?“ (Warum erteile ich an unserer Schule Esperanto-Unterricht?) en *Die Gemeinschaft*, Neukölln, 31. Schule, Rüttilstr. 8e, Heft 8/9. Li montras al la gepatroj de la infanoj en sia lernejo la grandegan valoron de E ankaŭ por la infanoj, kiuj komprenas nun la fremdajn vortojn en la gepatra lingvo kaj poste povas interŝanĝi ideojn kun samprofesianoj, ĝui gazetojn kaj lite-

raturajoj. Li opinias, ke li donas al la infanoj ion bonan por la vivovojo: pro tio li instruas E-n.

Pri la praktika celo de E. raportas kelkaj artikoloj. La utilon celas *Sächsische Polizei*, 25. 10., por la policanoj per E-kurso komenciĝinta 1. 12., enkondukita per artikolo, kiu precipe montras, ke E estas la helplingvo de la policistaro. En *Allgemeine Deutsche Beamtenzeitung*, Berlin, 13. 9., priskribis Kleis, Weimar, ekeston kaj evoluon de E. *Rundschau für Kommunalbeamte*, Berlin, 11. 10., enhavas ĝeneralan artikolon pri „Welt-sprache und Weltkrieg“ (Mondlingvo kaj mondmilito) de W. Jahnke. La titolo ne estas korekta, ĉar la enhavo raportas nur pri la historio de penado por kreado de mondlingvo. Tiu artikolo ne povas varbi por E, ĉar la aŭtoro ne sufiĉe esprimas la valoron kaj preferon de ĝi kompare al Volapük, Ido kaj Universal. — La gravan valoron de unu helplingvo por la interrilatoj montras K. Fischer, Halensee, per artikolo „E im Bankverkehr“, aperinta en *Bankbeamten-Zeitung*, Berlin, 30. 11. La bankoficistoj multe pli facile povus interrilati kun fremduloj, se ili ĉiuj havus la eblecon, lerni facilan lingvon. Kelkaj bankoj jam uzas E-n. En la antaŭa n-o de la 31. 10. la sama aŭtoro raportis pri la fakkunsido de la bankoficistoj dum la Wien-a Kongreso de E. La ĉefa celo de la kunvenintoj estas, verki fakvortaron, por kiu oni elektis internacian komisionon, al kiu apartenas por Germanujo Dro Heinrich Arnhold. En Genevo oni volas fondi fakligon. — *Das Hotel*, Wochenschrift des Internationalen Hotelbesitzer-Vereins, Köln, 14. 11., publikigis artikolon „E im Hotel“ (E en hotelo) de Dro Ernst Kliemke. Li kontraŭdiras per ĝi antaŭan artikolon, menciante pruveblajn faktojn: 1. E estas uzebla por ĉiuj celoj ĉutagaj. 2. E estas bonsonanta. 3. E-n oni povas same bone kaj flue paroli kiel alian fremdan lingvon. 4. Ankaŭ post kiam E ĝenerale fariĝis helplingvo, oni trovas sufiĉe da okazoj, studi en eksterlando la fremdan lingvon, ĉar ankaŭ tiam ne ĉiuj lernas E-n. 5. E estas same „sentoplena“ kiel aliaj lingvoj. La gazeto „Das Hotel“ enhavis 28. 11. alian artikolon de H. Kreibitz, „Die Kunstsprache und das Hotel, interesse daran“ (La artefarita lingvo kaj la intereso de la hotelposedantoj je ĝi). Li konsentas, ke venos artefarita mondlingvo, ĉar ĝi estas necesa, sed — oni atendu, atendu, ĝis kiam klariĝis la valoro de E.

En la programo de Wiesbadener Volkshochschule, Oktober, Heft 2, raportis K. Schönrich pri la signifo de E kiel mondhelplingvo.

Jen je la fino kelkaj tradukaĵoj el la E-gazetaro: *Bochumer Zeitung*, *Märkische Blätter*, Bochum, 26. 9. „La lakindustrio en Sovjet-Rusujo“ el E. T., Int. Kom. n-o 15.

13. 8 „En Alaska falas nigra neĝo“. Ambaŭ tradukaĵoj de F. Wullen.

Öffentlicher Anzeiger, Kreuznach, 6. 7. 11.

„Viro kaj virino“, persa fabelo de Dorosjevič, trad. de Jernauto post 4-monata studado de E.

Roßweiner Tageblatt, 30. 10. „La mumio“, trad. el „La spritulo“ de J. Schröder.

Werdauer Zeitung, 29. 30. 11. Ĉu kuracilo kontraŭ lapro trovita? trad. el E. T. 218 de la Werdauer-grupo. A. Naumann

Ligoj * Verbände

Esperanto-Verband Deutscher Eisenbahner

Geschäftsstelle: Eisenbahn-Inspektor a. W. G. Habellok, Breslau 10, Schleiermacherstr. 19. — Zahlungen an: Eisenb.-Insp. Ernst Muttschall, Seiftenberg (Laus.), Adolfsstr. 1. Postscheckkonto: Leipzig Nr. 90 292

In Fachkreisen ist in letzter Zeit ein bemerkenswerter Umschwung zugunsten des Esperanto festzustellen. Es haben sich nicht nur große wirtschaftliche Organisationen der Eisenbahner für die Anwendung des Esperanto als schriftliches und mündliches Ausdrucksmittel im internationalen Verkehr ausgesprochen, sondern auch amtliche Stellen.

Der *Deutsche Eisenbahner-Verband* bringt in seinen beiden Fachblättern „*Deutscher Eisenbahner*“ und „*Freie Eisenbahner-Jugend*“ schon seit geraumer Zeit ständig Artikel, Notizen und ermutigende Hinweise über Esperanto. Das Organ des *Schwedischen Eisenbahner-Verbandes* „*Signalen*“ bringt fortlaufend unter der Rubrik „Aus der Esperanto-Welt“ große Übersichten über die Esperanto-Bewegung. Offen zugunsten des Esperanto hat sich auch die internationale Verbindung der freigewerkschaftlichen Berufsverbände des Verkehrs- und Transportgewerbes, die *Internationale Transportarbeiter-Föderation*, Sitz Amsterdam, ausgesprochen. Das Mitteilungsblatt dieser Organisation, das in vier Sprachen erscheint, bringt ständig unter der Rubrik „*Esperanto als Hilfsmittel in unserem Kampf*“ Notizen über die Fortschritte der Esperanto-Bewegung, nachdem der Sekretär der Eisenbahner-Sektion, Kollege Nathans, in einem eingehenden Artikel die Notwendigkeit des Gebrauchs des Esperanto im Geschäftsverkehr dieser Organisation nachgewiesen hat.

Der „*Eisenbahn-Fachmann*“, eine kürzlich neu erschienene Zeitschrift für das Eisenbahn-Bildungs- und Unterrichtswesen, die halbaamtlichen Charakter hat und amtlich von der Deutschen Reichsbahn-Gesellschaft zugelassen ist, bringt in der ersten Nummer aus der Feder unseres geschätzten Gessinnungsfreundes Ministerialrat Dr.-Ing. Ellerbeck, Berlin, den ersten Teil einer längeren Abhandlung unter dem Titel „Eine einheitliche Weltsprache“.

So erfreulich diese Entwicklung an sich ist, so gibt sie uns doch noch keinen Anlaß, nunmehr auf unsern Lorbeeren auszuruhen.

Die Erkenntnis von der Notwendigkeit und Nützlichkeit des Esperanto im Privat- und Dienstgebrauch ist erst zu einem kleinen Teile Allgemein-gut unserer Kollegen und unserer Behörden geworden. Arbeiten wir, daß der Kreis der „Erleuchteten“ größer werde!

Vi parolas pri centmiloj da Esperantistoj.

U. E. A. bezonas dek mil membrojn.

Aligu al U. E. A.!

Welt-Polizei-Bund

Organ der deutschen Landesgruppe

Monatliche Beilage zum „Deutschen Polizei-Archiv“

ESPERANTO, DIE KÜNFTIGE VERKEHRSSPRACHE DER POLIZEI ALLER LÄNDER!

Für Polizeibeamte aller Dienstgrade wurde am 1. Dezember 1924 ein Esperanto-Fernunterricht begonnen, der acht Monate umfaßt. Den Teilnehmern werden alle Erläuterungen mit Aufgaben in acht Briefen monatlich zugestellt. Die gelösten Aufgaben sind bis zum ersten jeden folgenden Monats zur Korrektur einzusenden. Porto für Rückgabe ist beizufügen! Kursusgebühr 6 Mark. Ratenzahlung (bei Beginn des Kursus 4 Mark, am 1. Februar 1925 2 Mark), gestattet. Einsendung auf Postscheckkonto Dresden Nr. 27646 (Pohle) erwünscht. — Anmeldungen sofort bei Kriminalkommissar *Arthur Pohle*, Direktor des Weltpolizeibundes, Dresden 6, Johann-Meyer-Straße 6b, IV.

Die vorstehende Aufforderung ist keineswegs als reine Reklame zu werten. Der Gedanke, Esperanto zur Welt-Hilfssprache für die Polizei zu machen, marschiert. Zur Zeit nehmen z. B. in Wien 350 Polizeibeamte in 10 Kursen am Esperantounterricht teil; daneben läuft noch ein Kursus von 25 höheren Polizeibeamten. In Leipzig werden mehrere Kurse mit 100 Teilnehmern abgehalten.

Der von Herrn Pohle vorgeschlagene Weg des Fernunterrichts ist besonders empfehlenswert; denn er macht es einzelnen möglich, ohne besonderen Zeitaufwand für einen Kursusbesuch die Sprache leicht und sicher zu erlernen.

Sud-Okcidenta Ligo

SOL

En numeroj 43—45 de Radio-gazeto „Radio-Umschau“ troviĝas malgranda artikolo sub la titolo: Esperanto—Ido. La redakcio aperigas la gramatikojn de Esperanto kaj Ido kaj samajn tekstojn en germana, Esperanta kaj ida lingvoj. La redakcio intencas fari enketon, kiel montras la sekvanta teksto: Es liegt uns daran, von unseren Lesern Mitteilung zu bekommen, welche der beiden Weltsprachen ihnen am meisten zusagt, welche sie glauben am leichtesten erlernen und verstehen zu können. Wir bitten daher, uns Nachricht zukommen zu lassen auf Karten, welche weiter nichts enthalten als: Ich halte Esperanto—Ido für die zweckmäßigere Weltsprache, ferner genaue Adresse und Mitteilung, ob der Betreffende einer Esperanto- oder Ido-Vereinigung angehört oder nicht. Diese Angabe ist unbedingt notwendig.

Mi atentigas pri tiu ĉi afero kaj petas, ke oni agu laŭ bonrovo. Sed estas necese, ke oni mem havigu al si la koncernatajn kartojn kaj ankaŭ atentigu aliajn personojn, legi la artikolon, la gramatikojn kaj tradukadojn, ĉar nur legintoj skribu al: Schriftleitung „Radio-Umschau“ Frankfurt-Niederrad.

Kurt Schönrich

Vogtländische Esperantogruppen- Vereinigung

hielt am 30. November 1924 ihre Hauptzusammenkunft ab. Der Vorsitzende, Dr. Trögel-Auerbach, gab ein anschauliches Bild über die Tätigkeit der Vereinigung in diesem Jahre, während verschiedene Gruppenvertreter über die Arbeiten in den einzelnen Orten berichteten. Die Vorstandsneuwahl ergab die einstimmige Wiederwahl Dr. Trögels als ersten Vorsitzenden; es wurde ihm anheimgestellt, die Wahl des zweiten Vorsitzenden, sowie des Schriftführers, der gleichzeitig den Kassiererposten innehaben soll, selbst zu treffen.

Nach einem Bericht über die Neugründung des „Sächsischen Esperanto-Verbandes“ entspann sich eine rege Aussprache über das Verhältnis der Landesverbände einerseits zum Deutschen Esperanto-Bund, andererseits zu den Distriktverbänden. Hierbei zeigte es sich, daß der Sächsische Esperanto-Verband in seiner jetzigen provisorischen Form nicht dasselbe ist, was die anderen Landesverbände sind, da dieser ein loser Zusammenschluß ist und dem Deutschen Esperanto-Bunde nicht angeschlossen ist, jene jedoch Unterorganisation des D. E.-B. sind. Allenthalben wurde die Meinung vertreten, daß nur im Rahmen des Deutschen Esperanto-Bundes eine starke Vorwärtsentwicklung des Sächsischen Esperanto-Verbandes möglich sei, und es wurde deshalb folgende Eingabe der Vogtl. Esperantogruppen-Vereinigung an den Deutschen Esperanto-Bund und den Sächs. Esperanto-Verband beschlossen:

a) Der Sächs. Esperanto-Verband werde ein Unterverband des Deutschen Esperanto-Bundes, b) Folge davon: Mitglieder des ersteren können nur solche Gruppen und Einzelpersonen werden, die dem Deutschen Esperanto-Bunde angehören, bezw. sie werden durch Beitritt zum Landesverband automatisch infolge Punkt a) Mitglieder des Deutschen Esperanto-Bundes, c) Einzelmitglieder haben als solche kein Stimmrecht, sie können ihre Stimme durch eine benachbarte Gruppe mit vertreten lassen, d) der Sächs. Landesverband möge dahin wirken, daß künftig auf den Kongressen des Deutschen Esperanto-Bundes nur die offiziellen Delegierten der Landesverbände abstimmen dürfen, damit Zufallsabstimmungen vermieden werden, e) der Sächs. Landesverband möge dahin wirken, daß, um Punkt d) durchführen zu können, künftig die Hauptversammlungen der Landesverbände rechtzeitig vor den Kongress des Deutschen Bundes, der immer zu Pfingsten stattfindet, gelegt werden. Mit der Ausführung der Eingaben wurde Studienrat Dr. Thum, Olsnitz, betraut.

Nach einer Entwicklung von Plänen für 1925 durch Dr. Trögel hielt Herr Otto einen fesselnden Vortrag über eigene Erlebnisse und Eindrücke auf seiner kürzlichen Reise durch Italien. Der Vortrag wurde durch von ihm selbst aufgenommene Lichtbilder verschönt und mit großem Beifall aufgenommen.

Ein Teil der aus allen Teilen des Vogtlandes beschickten Versammlung besichtigte noch die interessante Weihnachtsberg-Ausstellung im „Tunnel“.

Esperanto en la praktiko

Internacia Radio-Asocio

Tre Estimata Samideano,

Kiel vi scias, tre grava rolo estas plenumbla de Esperanto sur la kampo de Radio. En la jena okazo vi sendube povos forte helpi por tio.

Dank' al klopodoj de la *Internacia Radio-Asocio* la organiza komitato de la Unua Internacia Kongreso de Radio, kiu okazos en Paris dum la Paska libertempo 1925, akceptis helpon de nia lingvo, por internacie diskonigi la kongresajn aranĝojn kaj varbi kongresanojn en plej diversaj landoj. Tial ĝi eldonas ankaŭ en Esperanta traduko siajn cirkulerojn.

Plej grandan servon vi farus al nia afero, se vi involvos:

1. *Traduki* la ĉi suban cirkuleron en vian lingvon;
2. *Diskonigi* kiel eble plej vaste en via rondo vian tradukon, ekzemple sendante ĝin kun klariga letero kaj peto pri represo al viaj lokaj gazetoj kaj radio-revuoj, al via urba radio-klubo, ktp;
3. *Sendi* al la prezidanto de la *Internacia Radio-Asocio* (Dro Pierre Corret, 97, rue Royale, Versailles, Seine-et-Oise, Francujo) unu ekzempleron de ĉiu gazeto, kiu enpresis vian tradukon.

La Kongreso enmetis en sian tagordon la demandon pri helpa lingvo internacia. Certe estos grava argumento por Esperanto, se la *Internacia Radio-Asocio* povos montri per la sukceso de la per-Esperanta diskonigo, ke jam nun nia lingvo estas kapabla, pro sia monda disvastigiteco, fari grandajn servojn internaciajn.

Kun antaŭa danko kaj kora saluto

Dro Pierre Corret,

Prezidanto de la *Internacia Radio-Asocio*
Vic-Prezidanto de la Organiza Komitato
de la Unua Internacia Kongreso de Radio

Unua Kongreso de la Internacia Jura Komitato de Radio Unua Kongreso de la Internacia Unio de Radio-Amatoroj PARIS, PASKO 1925 (16.—20. APRILO)

La pli kaj pli granda nombro da radiotelefonaj sendoj, la plimultiĝo de radiotelegrafaj rilatoj inter amatoroj kaj la miriga rapideco de la progresoj en la radio-fako de scienco kaj tekniko antaŭvidigas por tre baldaŭa estonteco tute novan staton de la interpopolaj rilatoj trans la landlimojn kaj per tio starigas gravajn problemojn internaciajn.

Ĉiu partoprenanto en tiu miriga movado certe pensis pri ĝiaj eventualaj sekvoj. Senteble estas, ke metoda kunordigo de la penadoj, organizo de la nunaj rilatoj, hodiaŭ dezirinda, tre baldaŭ fariĝos necesa.

En la pasinta monato Marto s-ro Hiram Percy Maxim, prezidanto de la *American Radio Relay League*, pasigis kelkajn tagojn en Francujo. La Intersocieta Komitato, konsistanta el delegitoj de la plej malnovaj francaj radio-asocioj, plezure uzis la okazon de lia ĉeesto, por esplori kun li, en kia maniero la tutmondaj amatoroj povus plifortigi la ligilojn, kiuj unuigas ilin, kaj utile labori por la necesa organizado.

La sekvanta protokolo estis redaktita:

„Radio-amatoroj el Belgujo, Hispanujo, Usono, Francujo, Britujo, Luksemburga Duklando, Italujo kaj Svisujo, kunvenintaj aŭ reprezentataj en Paris, la 12an de Marto 1924, por studi kun s-ro Hiram P. Maxim, prezidanto de la *American Radio Relay League*, la dezirindecon de internacia organizo de amatora Radio, unuanime konsentis pri tiu dezirindeco.

Sub kondiĉo de posta aprobo per tiuj el ili, kiuj ne estis por tio komisiitaj de siaj naciaj societoj, ili elektis, por studi, kiamaniere efektiviĝi tian organizon: Por Belgujo: s-ron Henrotay, por Hispanujo: s-ron Balta Elias, por Usono: s-ron Hiram P. Maxim, por Francujo: Dron P. Corret, por Britujo: s-ron G. Marcuse, por Luksemburga Duklando: s-ron De Groot, por Italujo: s-ron Giulio Salom, por Svisujo: s-ron Cauderay.

Danujo, kiu ne povis sendi reprezentanton, estu informata de Dro Corret pri la aranĝoj faritaj kun s-ro Maxim*).

La tiel elektitaj amatoroj, aŭ iliaj reprezentantoj, kunvenis la 14an de Marto, escepte de s-ro G. Marcuse, kiu ne povis pli longe daŭrigi sian restadon en Paris.

La komitato tiel starigita alprenis la nomon Provizora Komitato por la organizo de Internacia Unio de Radio-Amatoroj kaj elektis s-ron H. P. Maxim kiel prezidanton kaj Dron Corret kiel sekretarion.

Ĝia opinio estis, ke, post antaŭa studo de projekto starigita de la A. R. R. L., la definitiva fondo de internacia anaro de radio-amatoroj estu proponata al la diskuto de internacia kongreso, kunvenigota en Paris dum la Paska libertempo 1925. La nomo Internacia Unio de Radio-Amatoroj ŝajnis al ĝi la plej taŭge elektelebla por tiu anaro.

La diversaj naciaj societoj de radio-amatoroj estu invitataj provizi garantian kapitalon, por ebligi la preparajn dispezojn de la kongreso. La mono disponebligita de la societoj estus poste repagata al ili aŭ tute, aŭ, se okazus defcito, proporcie laŭ ilia disponebligo.“

Konforme al la supra protokolo la asocioj de Radio-Amatoroj en Francujo prizorgis la organizon de la unua kongreso, kiu definitive starigos la Internacian Union de Radio-Amatoroj, kaj dum kiu estos esplorataj la diversaj demandoj internacie interesaj.

Aliflanke, la pli kaj pli granda rolo, kiun ludas nun radiotelefonio kaj radiotelegrafio en la ekonomia, politika kaj arta movado de la nacioj, naskis multajn jurajn problemojn. Novaj rilatoj kreiĝis pro Radio inter la Ŝtatoj kaj inter la diversaj kategorioj de koncernatoj, nome: registaroj, ekspluatantoj de sendaj stacioj, aŭtoroj, ludantaj artistoj, amatoroj kaj uzantoj. La reguloj aplikeblaj al la juraj okazoj, konstatitaj en la praktiko, estas difineblaj interne de ĉiu Ŝtato. Sed la naciaj leĝoj, kiuj regas Radion, necese devas esti kompletigitaj per internacia regularo.

En la jaro 1923 fondiĝis en Paris Asocio nomata „Internacia Komitato de Radio“, por prilabori la internacian regularon de Radio. La komitato konsistas nun el membroj apartenantaj al la sekvantaj Ŝtatoj: Argentino Respubliko, Aŭstrujo, Belgujo, Kanado, Kolombio, Kubo, Danujo, Egiptujo, His-

* Delegito de Ĉeĥoslovaka Respubliko estis poste akceptita.

panujo, Usono, Francujo, Granda Britujo, Haitio, Hungarujo, Italujo, Japanujo, Luksemburgo, Monako, Norvegujo, Nederlando, Polujo, Portugalujo, Domaning Respubliko, Siamo, Svedujo, Svisujo, Ĉeĥoslovakujo. La Komitato interrilatas kun la Ligo de Nacioj kaj kun jenaj Federacioj kaj Asocioj: Unio de Internaciaj Asocioj, Internacia Komercambro, Internacia Leĝa Asocio, Societo por Leĝaj Studoj, Kunfederacio de Intelektaj Laborantoj, Societo de Literaturistoj, Internacia Literatura kaj Arta Asocio, Sindikata Ĉambro de Muzikaj Artistoj, Profesiaj Sindikatoj de Radio-Elektraj Industrioj en la diversaj landoj ktp.

Por studo de la juraj problemoj starigataj de la aplikoj de radioelektro, la Internacia Komitato de Radio organizas unuan internacian Kongreson, kiu ankaŭ kunvenos en Paris dum la jaro 1925.

Pro la granda nombro da komunaj punktoj renkonteblaj en la demandoj, kiuj prezentigas al la juristoj, teknikistoj, amatoroj kaj uzantoj de Radio, la organizantoj ekopinias, ke plej bone estos, okazigi samtempe la Internacian Kongreson de Radio-Amatoroj kaj la Internacian Juran Kongreson de Radio. Kun tiu celo estis starigata en Paris organiza Komitato kun unu sola sekretario, por organizi ambaŭ Kongresojn laŭ sama ĝenerala plano, kun akordiĝantaj programoj, sub sama patronaro kaj je la sama dato, kvankam ambaŭ kongresoj konservos sian propran memstarecon.

Ambaŭ Kongresoj okazos en Paris de la Paska Ĵaŭdo, 16a de Aprilo, ĝis la posta Lundo, 20a de Aprilo 1925.

Ĉiuj Juristoj kaj Amatoroj estos akceptataj en tiujn Kongresojn, sed rajtos voĉdoni en la Jura Kongreso nur la membroj de la Internacia Komitato de Radio, kaj en la Amatora Kongreso nur la oficialaj delegitoj de naciaj Radio-Societoj.

La Organiza Komitato zorgas pri kolektado de la necesa monsumo por preparo de la Kongresoj; ĝi lasas ĉiun Societon libera decidi, en kia grado ĝi povos partopreni en la elspezoj.

La programoj de la Kongresoj estos, kiom eble, aranĝataj en tia maniero, ke la partoprenantoj en unu el la Kongresoj povos ĉeesti la kunsidojn de la alia kaj ankaŭ partopreni en la akceptoj kaj diversaj kongresaj okazoj.

La kosto de la kongresa karto estas minimume 25 frankoj por la Kongreso de la Internacia Unio de Radio-Amatoroj aŭ por tiu de la Internacia Jura Komitato de Radio, kaj 40 frankoj por partopreno en ambaŭ Kongresoj.

La kotizajon, kalkulitan laŭ francaj frankoj, oni sendu kiel eble plej baldaŭ, samtempe kun kongresa adico, al la ĝenerala sekretario de la Kongresoj, 2, rue de l'Échaudé-Saint-Germain, Paris (6e).

Provizora tagordo:

INTERNACIA JURA KONGRESO DE RADIO

1. Jura regularo de la ondoj. Rajtoj de la sendanto kaj de la ricevanto. Ŝtata kontrolo.
2. Internacia regularo de la sendoj.
3. Intelekta proprajo kaj radiotelefonaj sendoj. Rajtoj de aŭtoro. Intereso de la ludantaj artistoj. Propreco de gazetaj informoj. Reklamado.

KONGRESO DE LA INTERNACIA UNIO DE RADIO-AMATOROJ

1. Organizo de Internacia Unio de Radio-Amatoroj.
2. Metoda organizo de la teknikaj provoj de amatoroj.
3. Ondolongoj de radiotelefonio kaj de la amatoraj sendoj.
4. Eduka uzado de radiotelefonio.
5. Helpa lingvo internacia.

Ni petas, ke vi bonvolu komuniki tiujn tagordojn al la membroj de via Societo aŭ de viaj filiaj grupoj. Aliflanke, ni estus al vi dankaj, se vi jam nun studus ilin kaj sendus al ni tuj ĉiajn rimarkojn aŭ sugestojn pri eventualaj aldonoj aŭ precizigoj. Por plifaciligi la laboron kaj eviti malfacilaĵojn, kiuj devenus de tro granda diverseco en la esprimotaj opinioj, la Komitato petas, ke vi mem bonvolu kolekti la opiniojn de viaj societanoj kaj sendi al ni pri ili vian raporton. Atentinde ja estas, ke, por efektiviĝi utilan laboron, la pritraktotaj demandoj estu nur malmultaj.

Koneerne la studon de la demandoj enskribitaj en la tagordo, raportoj estos verkitaj de kongresanoj, kiuj interesiĝas pri tiuj temoj. Ni petas, ke vi bonvolu kolekti tiujn raportojn kaj sendi ilin al ni, kun ĝenerala esprimo de via opinio, kiel eble plej baldaŭ, por ke la specialaj komisionoj disponu sufiĉan tempon, por studi ilin kaj por prepari la kunsidojn de la Kongreso.

Bonvolu sendi ĉiujn viajn komunikajojn al jena adreso:

*Monsieur le Secrétaire général du Congrès de T. S. F.
2, rue de l'Échaudé-Saint-Germain*

Paris (6e)

En la supra maldekstra angulo de viaj kovertoj skribu: „Congrès des Amateurs“ aŭ „Congrès Juridique“ laŭ tio, se via korespondajo rilatas unu aŭ la alian el tiuj Kongresoj.

Ni petas vin akcepti la esprimon de nia plej alta estimo.

La Prezidanto de la Franca Radio-Klubo:

Edouard Belin

La Prezidanto de la Societo de Amikoj de Radio:

R. de Valbrenze

La Prezidanto de la Franca Societo por Studo de Radio:

Dr. Franchette

La Prezidanto de la Internacia Jura Komitato de Radio:

Ambroise Colin

Konsilanto de la Franca Kortumo

Internacia Konferenco por uzado de Esperanto en sciencaj kaj teknikaj rondoj

Scienca Asocio Esperantista de nun organizos Internacian Konferencon, kies celo estas, studi la diversajn rimedojn taŭgajn por efektiviĝi la dezir-esprimojn de diversaj personoj kaj francaj societoj sciencaj aŭ teknikaj, kiuj sin montris favoraj al plimulta uzado de Esperanto en siaj rondoj.

Tia Konferenco okazos en Paris, Majo 1925.

La scienculoj kaj la teknikistoj ĉiulandaj, kiuj jam aprobis la uzadon de Esperanto, estos invitataj; plie la sciencaj kaj teknikaj societoj diverslandaj, kiuj jam montris ian interecon pri la lingvo.

aŭ kiujn ni esperas konvinki per konstato de faktoj, estos petataj, tien sendi delegitojn.

La programo estos jena:

1. Raportoj pri la agado de Scienca Asocio kaj aliaj teknikaj Esperantistaj societoj de post 1906, por konigi kaj disvastigi la uzon de Esperanto; rezultato de iliaj klopodoj.

2. Komuna studado de la rimedoj, konsilitaj de la Asocio, por intensigi ĝian agadon: decidoj alprenotaj de la oficialaj diversnaciaj estraroj por la instruado de nia lingvo, kaj por plifaciligi ĝian uzadon al scienculoj kaj teknikistoj, — metodoj rekomendindaj por la verkado de Esperantaj teknikaj vokabularioj, — fondo de daŭra organismo, komisiota je realigo al decidoj de la konferenco. Publikigado de perioda Scienca Revuo en Esperanto. — Eventuala partopreno en internacia intelektua kooperado ktp.

La aliĝo al tiu konferenco estas senpaga; sed la organiza komitato danke ricevos mondonacojn, ĉu grandajn ĉu malgravajn.

De la organiza komitato estas honorprezidanto Generalo *Sebert*, ano de Franca Scienca Akademio; prezidanto estas s-ro *Rollet de l'Isle*, ĝenerala hidrografia Inĝeniero de la Franca Maristaro.

Rollet de l'Isle

35, rue du Sommerard, Paris, V-ème

Esperanto-Kongresoj

XIV. Germana Esperanto-Kongreso 1925 en Magdeburg

La kongreso okazos dum Pentekosto (31a de Majo ĝis 2a de Junio).

Adreso por aliĝoj k. a. skribaĵoj: *Alfred Fuhrmann*, Magdeburg, Friesenstraße 53, telefono 7772.

Monon bonvolu sendi al: „Deutscher Esperanto-Kongress Magdeburg“, poŝteka konto n.º. 7878, Magdeburg.

Kotizo: 5 M (por samfamilianoj 3 M).

Aŭstruja Esperanto-Delegitaro

KONFERENCO EN GRAZ

Laŭ decido en la Deksesa okazis 7an de Decembro 1924 AED-konferenco en Graz. La Tutaŭstruja Esperanto-organizo „Aŭstruja Esperanto-Delegitaro“, funkciis jam antaŭ la milito kaj okazigis impresajn kongresojn. La lasta estis 1913 en Franzensbad, en kiu oni festis la starigon de la unua Zamenhof-monumento. Sed post la milito la malnova Aŭstrujo estas dispecigita kaj multaj partoj, en kiuj la movado estis vigla, ne plu apartenas al ĝi. Do oni devis atendi, ĝis rekompence la movado plivigliĝis en la restintaj partoj kaj fine, la 6an de Januaro 1923, oni denove starigis AED por la nuna Aŭstrujo.

Car nun la reorganizado estas finita, kunvenis la direktantaro kaj la landestroj kun delegitoj de multaj societoj kaj preparolis celkonscian agadon, por disvastigi kaj aprobigi Esperanton en gravaj rondoĵoj kaj oficoj. La detalaj raportoj de la direkt-

antaro kaj de kvar landestroj donis klaran bildon pri la nuna stato de la movado en Aŭstrujo. Bone preparitaj deziroprimoj, proponoj kaj decidoj donas al la novelektita prezidantaro la eblecon, en vere Zamenhof-a interkonsento paŝon post paŝo antaŭenporti la movadon al klare montrita celo.

Sukcesigaj paŝoj jam estas faritaj de post la XVIa ĉe gravaj personoj de diversaj ministerioj. Laŭ instigo de la policedstraro jam komenciĝis en kelkaj urboj preskaŭ oficialaj kursoj por policistoj; en la modela mezlernejo Traiskirchen komenciĝis du kursoj kun 70 lernantoj, kun oficiala ŝtata aprobo; la ŝtataj geoficistoj kaj instruistoj grandare postulas kursojn ktp. Do ni esperas, ke en „Aŭstruja Esperanto-Kunveno“, laŭ intenco okazonta en Salzburg samtempe kun antaŭkongreso al la XVIIa en Genève, oni povos rerigardi al sukcesplena laboro.

Sendube tiu ĉi konferenco estas grava okazintaĵo en la aŭstruja movado. Ĝi estis kronigata per Zamenhof-festo, vespere post la finita laboro. Bele ĝin aranĝis la „Esperanto-Societo por Stirio“, al kiu ni ankaŭ dankas la instigon, konferenci en Graz.

Fidela ĝis la morto

La senjoro de la germana Esperantistaro, eks-kantoro

Wilhelm Schimmel

mortis en Dresden la 15an de Novembro 1924, tri tagojn post la 93a naskiĝtag-reveno.

Dum 25 jaroj li servis al nia afero, konvinkita pri ĝia fina venko, nelacigeble ĝin propagandante. Lia ideo estis, ke malgrandaj infanoj de la 4a ĝis la 6a jaroj ludante lernu Esperanton. Li ellaboris specialan por tio sistemon kaj mem sukcese ĝin provis en kelkaj Dresden-aj infanejoj (Kindergarten). Arde li deziris la realigon de sia kvazaŭ-vivocelo: Esperantista infanejo. Plie li laboris ĝis la lastaj vivo-semajnoj pri „fiblo“ (alfabetlibro kun bildoj) Esperanta kaj eĉ sukcesis, fini ĉi tiun verkon, sian „korinfanon“, kies presigo estus estinta por li nedirebla ĝojo.

Estinte dum multaj aŭtun-semajnoj tre malsana kaj heroe suferinte fortegajn dolorojn, li lastatempe fartis iom pli bone kaj festis, ĝis la 11a vespere, sian lastan naskiĝtag-revenon kune kun ĉiuj gefiloj kaj genepoj. La antaŭan vesperon, vizitate de Dresden-a samideanino, li mem komencis la interparoladon en Esperanto kaj relative vige babiladis.

Nun li ripozas, kaj ni funebras, lin perdinte, sed lia ĉiutempe afabla maniero, lia laborĝojo por Esperanto daŭre restos en nia memoro.

La G.E.A.-filio Dresden antaŭ tri jaroj oficiale festis la 90an naskiĝtag-revenon de s-ro Schimmel kaj tiuokaze proklamis lin, kiu antaŭ pli ol 20 jaroj ĝin kunfondis, sia honora membro. Ĉe lia enterigo la anstataŭa prezidanto la filio Dresden, D-ro H. Arnhold, german- kaj Esperanto-liagve esprimis al la mortinto ĉiaman dankon de la Esperantistoj.

Por G.E.A.-filio Dresden
J. Zischepank

Bibliografio

La libroj ktp. signitaj per steleto estas haveblaj ĉe Esperanto-Verlag Ellersiek & Borel G. m. b. H., Berlin SW/61. La montritaj prezoj estas ne devigaj. — G.m. = Goldmark = ormarko (germana). Por eksterlando la ormarkaj prezoj estas transkalkulotaj laŭ la tabelo sur la titolpaĝo de l' kovrilo.

Meazzini, G.: "Dizionario Italiano-Esperanto. Terza edizione riveduta e aggiornata da l' autore con permesse e appendici. Livorno [1924]. Raffaello Giusti. [XXVIII, 441 p., 9 × 13 cm] Bind. 10.— Lire. [414]

La citita vortaro prezentas antaŭparolojn al la tria, dua kaj unua eldonoj, elparoladon, rimarkigojn pri geografiaj kaj personaĵaj nomoj, la vortaron sur 390 paĝoj, aldonon kun novaj, precipe teknikaj kaj sciencaj vortoj sur 15 p., geografiajn, historiajn, personaĵajn kaj mitologiajn nomojn sur 31 p., kaj fine modernajn variantojn de geografiaj nomoj. En la antaŭparoloj la aŭtoro pledas por pliiĝo de la radikoj anstataŭ troigitaj kunmetaĵoj. Li elmontras, ke la Lingva Komitato trifoje pliiĝis la oficialan liston de 1000 al 4000 radikoj, ke tiu nombro atingas eĉ ne la duonon de la kutime uzataj kaj en bonaj vortaroj trovataj vortoj, ke tiu metado de oficialaj apud neoficialajn, sed fakte uzatajn vortojn ne kaŭzas komplikadojn, ke tiu evoluo egalpaŝis kun la evoluo de la problemoj, ke per tio la nuna Esperanto fariĝis supera al la de Zamenhof prezentita lingva fundamento. Li plue diras, ke malgraŭ tiu pliiĝo de la vortrezoro de post la 1a eldono li ne bezonis transfandi sian vortaron, ĉar la spirito de la 1a eldono jam estis tiel progresema, ke la libro ankoraŭ nuntempe ne estas malpli moderna ol la plej novaj vortaroj kaj ke la malmultajn mankantajn vortojn prezentas aldonon. Laŭ lia opinio vortoj kiel „varo“ ne estas sufiĉe internaciaj. Ĉu tiurilate ĉiuj de li prezentitaj vortoj fakte estas nepre neriproĉindaj? Ankaŭ la plibonigon de kelkaj vortformoj, ekz. hiere anstataŭ hieraŭ, ... o anstataŭ ... acio, ... icio, ... ucio (apelo = apelacio), ... a anstataŭ ... ika, (organana = organika) ktp. li ne malfavoras. Sed en la vortaro mem li ne uzas tiujn novajn formojn; li tie ankaŭ evitas formojn kaj vortojn de sia individua skribmaniero (v. Esperanto Triumfonta n-roj 179, 182, ekz. nulu = neniu). La libro enhavas, precipe helpe de la aldonon, iom pli da vortoj ol Loy, Taschenwörterbuch Deutsch-Esperanto, sed laŭ amplekso tute ne atingas Chri taller, Deutsch-Esperanto-Wörterbuch. Tie kaj tie ne ĉeestas vortoj, kies manko la uzantoj de la vortaro certe bedaŭros. Kelkajn vortojn ili trovas, anstataŭigante la mankantajn vortojn per vortoj kun simila signifo, ekz. „lieve“ (= facila, negrava). Kelkajn mankantajn vortojn italaj Esperantistoj, bone konantaj strukturon kaj vortfaradon de Esperanto, facile mem formas, ekz. „invidiare“ = envii, „invidiabile“ = envienda, ĉar estas prezentitaj „invidio“ = envio, „invidioso“ = enviema, -ulo, „Anzi“ signifas eĉ, antaŭ, ne „anstataŭ“ (certe preseraro kiel „angosciare“ = molgojegigi (anst. malĝ. . .)). La libro ĝenerale estas tre taŭga. Ĝi tre helpas la italajn Esperantistojn. Ankaŭ la eksteraj bone impresas. G.

Grau Casas, James: Amaj Poemoj. Barcelona 1924; Propra eldono de la verkinto, Claris, 72. (32 p., 12 × 17 cm.) Prezo ne montrita. [395]

Se oni malfermas la beleksterajn kajeron, oni vidas — en la mezo de la paĝoj — mallongajn liniojn, t-n versojn. Pli proksime rigardante ĉi tiujn versojn, oni vidas eĉ rimojn tie kaj tie. Oni do havas aferon kun poezio, kion cetere konfirmas la titolo „Amaj Poemoj“. — Ni laŭdas verkon, kiu nin kontentigas, ĉar ĝi plenumas, kion ĝi promesis. Kaj kion promesas „Amaj Poemoj“? — Poezio versoj rimoj! La ĉefa afero de poemoj estas la poezio, la poezieco. Poezio estas tiu arto, kiu esprimas edifantajn, altajn ideojn en pli bela formo ol ĉiutaga konversacio. Poezio ne nepre postulas rimojn, sed ritmon regulan; ja la Psalmoj, eĉ la tuta Biblio (ankaŭ en la Zamenhof-a traduko) estas poeziaĵoj. Sed se poezio sin prezentas al ni en la vesto de versoj kun rimoj, ĝi devas ankaŭ plenumi la kondiĉojn, kiuj postulas ritmecon kaj versecon. Ritmon kaj verso estassubmeto, kiu — en malfalsa poezio — tamen estas fiera kaj bela — ne lama, nek kripla. Kaj kiaj estas la „Amaj Poemoj“ mezuritaj per tiu ĉi mezuro? Entute oni devas laŭdi ilin. Belajn poeziecajn ideojn enhavas la poemoj. Generale la rimoj estas lertaj kaj elegantaj, kaj kelkafoje la aŭtoro eĉ faras perrimajn jonglaĵojn (ekz. en „Kanto de l' Trobador“), tamen ne malzorgante pri la poezieco de la poemo. Sed ne kontentigas min, kiel li traktas la ritmon. Mi ne ŝatas — sed ne mallaŭdas — neregulan ritmon, se almenaŭ ĝi permesas fluan lagadon. Sed malagrabla min tuŝas, se — kiel en „Amaj Malkvietoj“ — oni estas devigata, legi „kiam“, „preskaŭ“ ktp. La aŭtoro ja povus ĉi-rilate resendi nin al nia Majstro mem, sed vere nepardonebla laŭ mia sento estas la ritmo en „Beno de la Mangotablo“, kie oni vole-nevole akcentas „vian gvidon“ kaj „atingi“. — Nu, tiu ĉi kritiko estas tute subjektiva, ĉar mi min gvidas per la modeloj de nia Majstro kaj per mia sento kaj opinio. Sed la aŭtoro, kiel Hispano, tute ne atentis la ritmon, kiam mi serĉas kaj konas el la Germana kaj modela Esperanta poezio. En liaj poemoj la versoj nur havu ĉiam la difinitan nombron da silaboj (ne verspiedo), jen ĉio. Do la poemoj estas seniproĉaj, se ni premisas, ke la aŭtoro rajtas procedi laŭ tio en Esperantaj poemoj. Ĉu li rajtas? Ĉu en Esperanta poezio ĉiu povas starigi siajn proprajn leĝojn kaj regulojn? Ĉu Esperanto havas sian propran vivon nur en prozo?

Karl Minor, L. K.

Svislando kun poŝtaŭtomobila servado sur la Alpo-stratoj. Eldono de la Svisa Esperanto-Propagando-Servo, P. K. 174, Transit, Bern, helpe de la Svisa Centra Turisma Oficejo en Zürich kaj de la Generala Poŝta Direkcio en Bern [1924]. [48 p., 11 × 14,5 cm.] Senpage havebla ĉe la eldonejo. [415]

Riĉe ilustrita gvidilo tra Svislando per tiuj turistoj, kiuj intencas travojaĝi la Alpojn per la svisaj poŝtaŭtomobiloj. Krom la vojaĝplano la libreto enhavas resuman priskribon de la lando mem kaj de la vidindaĵoj de la urboj. M. Dutin, L. K.

***Raimund, Ferdinand**: La Malsparulo. Originala sorĉfabelo en tri aktoj. Tradukita el la germana lingvo de F. Zwach. Leipzig 1924: Ferdinand Hirt & Sohn, Esperanto-Fako. [97 p., 12½ × 18½ cm]. 1,80 Gm. [440]

Parto de tiuj samideanoj, kiuj partoprenis nian Deksesan en Wien, vidis kaj ĝuis la sufiĉe amuzan teatraĵon en Esperanta traduko sur la scenejo. Grillparzer kaj Raimund estas du eminentuloj aŭstraj el la „bona, pasinta tempo“, kies klasikajn, altvalorajn verkojn eĉ la moderna, ofte iom freneza tempo ne povos enombri. — Raimund (1790 ĝis 1836) estis Wien-ano. La metio de sukeraĵisto, kiun li komencis lerni, lin ne kontentigis. Alten flugis lia genio. Li fariĝis aktoro kaj poste aŭtoro de popoldramoj kaj de tiutempe modernaj sorĉfabeloj, el kiuj „la malsparulo“ estas lia plej eminenta. — Pruvo de lia ekstrema poeziemo estas la ritmo aplikita eĉ inter frazoj de absoluta prozo; la tradukinto imitis fidele tiun emon de l' verkinto. Kreutzer, la fama komponisto, ĉarmigis la teatraĵon per muziko, kies melodiojn ravas la orelon de l' aŭskultanto. — La traduko estas bona, sed montras eviteblajn naciismojn. *M. Butin, L. K.*

***Irving, Washington**: El la Skizlibro. El la angla originalo tradukis H. L. Elvin. (Internacia Mondliteraturo, Vol. 6.) Leipzig 1924: Hirt & Sohn, Esperanto-Fako. [65 p., 13 × 19 cm]. 1,20 Gm. [441]

Post sufiĉe longa malfruigo ĵus elvenis la sesa volumo de I. M. — Irving (1783 — 1859) estis la unua granda beletristikisto, kiun Usono naskis. Sed ni vidu en li anglon, kiu kreskigis sian talenton en ankoraŭ ne multe civilizita lando, ĉar liaj gepatroj estis elmigrantaj britoj. Li estis, kiel la tradukinto trafe rimarkigis, pli ligilo inter Eŭropo kaj Nordameriko ol vere nacia usona verkisto. — Amuzaj kaj pro sia bongusto tre plaĉaj estas la verkoj de la bonhumora rakontisto, kiu preferis sentimental-ajojn al sensaciaĵoj, kaj kies noveloj ne estas kompareblaj al tiuj de nia epoko. — En 1819 aperis „La Skizlibro“, la plej konata el la libroj de Irving. Kvar el la plej bonaj rakontoj de ĉi tiu libro formas nian volumeton. — Por la boneco de lingvo kaj stilo garantias la nomo de la gvidanto de la Kolekto, prof. Dro Dietterle. *M. Butin, L. K.*

***Ariŝima, Takeo**: Deklaracio. El la japana originalo tradukis kun permeso de la aŭtoro T. Tooguu. (Internacia Mondliteraturo, Vol. 11—12.) Leipzig 1924: Hirt & Sohn, Esperanto-Fako. [125 p., 13 × 19 cm]. 2 Gm. [442]

Ne „guto post guto“, sed pluvosimile la konata firmo Hirt & Sohn aperigas libretojn kaj librojn, binditajn kaj kartonitajn. La ĵus elvenintaj samformataj volumoj de la I. M. surhavas novan, modernan t. e. lastmodan desegnaĵon en ruĝa koloro, kiu tre plaĉas. — En la duobla volumo 11—12 parolas al ni Ariŝima, profesoro de angla literaturo je Sapporo Agrikultura Fakultato kaj eminenta japana verkisto nuntempa, kiu havas la plej multajn legantojn inter kleraj gejunuloj. Lia novelo „Deklaracio“ estas verkita en formo de leteroj intersangitaj inter du instruitaj kaj kleraj junuloj. Ĝi montras, kiel japanaj junuloj pensas, suferas kaj agas kaj havas speciale grandan allogon por ni eŭropanoj. Krome la esperantlingva apero de la libro de Ariŝima estas atentinda okazintaĵo, ĉar

ĝi estas la unua, sufiĉe ampleksa, Esperanta tradukaĵo en eŭropa eldonejo elveninta. — Kia pensprofundeco lumas el la leteroj! Kiom la eŭropa studentaro povas lerni el la vortoj, de la juna licenciato! Kia alta vivkompreno! Ĉu Orientazio kaj Eŭropo iam spirite kunfandiĝos? Estas demando, kies respondo restos duba. Por ni Esperantistoj estas netakseble granda avantaĝo, ke ni per nia lingvo enpenetras en la spiriton de malsamrasanoj el landoj malproksimaj. — La stilo de l' tradukinto montras originalecon, kiu efikas kvazaŭ ĉarmiga voĉo de solene parolanta predikisto. Legante ni sentas, ke la ekstrema Oriento nin tuŝas.

M. Butin, L. K.

***Blok, Aleksandro**: Najtingala Ĝardeno. Poemo. El rusa l. trad. N. V. Nekrasov. Moskvo 1924: Esperantista Eldonasocio „La Nova Epoko“. [14 p., 12 × 15 cm] 0,30 Gm. [420]

Ĉarma poemo en tridek sep kvarliniaj versoj. Sed ĉu estis necese, aperigi „libron“ liliputsimilan — por ununura poeziaĵo? *M. Butin, L. K.*

***Kant, Imanuel**: Al Eterna Paco. Filozofia traktajo. El la Germana trad. prof-ro P. Christaller, kun antaŭparolo de l' eldonanto Dro W. Fricke kaj kun parolo pri vivo kaj pensoj de Kant de Dro Th. Lessing. Hannover [1924]: Eldonejo La Batalanto. [88 p., 12 × 18,5 cm.] 2,— Gm. [421]

Okaze de la ducenta reveno de la naskiĝtago de la eminenta germana filozofo elvenis ĉi tiu libro, la unua traduko de verko de Kant. — Ke oni elektis por publikigo ĉi tiun traktajojn kaj ne alian ĉefverkon de l' filozofo, evidentiĝas el la laŭdindaj celoj de la nova eldonejo. Ĝi diras pri si mem: „La Batalanto“ batalas sentime staranta por la homara paco. „Ni homoj devas agi kune“, tio estas ĝia batalvoko. Ĝi klopodas venkigi la laŭevolujajn ideojn de nova mondrigardado. La ideo pri venonta paco sur la tero estas nevenkebla, ĉar ĝi estas la instinkte sentata kaj logika esprimo por la sentado pri konsekvenca evoluo de l' homaro. Nia celo estas: mallongigi la tempon de la celado, pionire trovi ireblan kaj laŭevoluan vojon tra ĉiuj kontraŭaĵoj de l' mondo. „La Batalanto“ volas, per bonega Esperantigo, konigi en tutmondo la ideojn de pasinta tempo pri pacoproblemoj; precipe ĝi volas ĉien diskonigi la dirojn de ŝtatistoj, politikistoj, pensuloj, poetoj kaj serĉantaj homoj en nia epoko, el ĉiuj landoj, pri tiu grava problemo de la homaro... Jen vojo kaj tasko de „La Batalanto!“ — Diskonigante „Al eterna paco“ de Kant, la eldonisto patrafis la centron. — Pro manko de loko mi bedaŭrinde ne povas pritrakti la gravan enhavon de la libro, al kiu estas aldonitaj krome partoj el ceteraj Kant-aj verkoj. Ĉiu prenu ĝin en la manon, trastudu la traktajojn kaj pripensu la parolojn de pensulo-genulo, kiujn profesoro Christaller majstre interpretis. — Listo de malpli konataj vortoj kompletigas la registrojn, kaj multaj piednotoj klarigas la tekston. — Precipe menciata estu la resumo pri la vivo de l' filozofo, kiu neniam estus pensinta, ke ducent jarojn post lia naskiĝo aperos unu el liaj verkoj en artefarita kaj tamen vivanta lingvo. — Ni esperu kune kun la eldonintoj, ke la neniam haltanta tempo kondukos niajn nepojn „al eterna paco“.

M. Butin, L. K.

Mitteilungen des Esperanto-Instituts für das Deutsche Reich

— Leiter: Dr. Dietterle, Leipzig - Schleußig, Seumestr. 10 — Postscheck-Konto des Instituts: Leipzig Nr. 57909 —

Prüfungskommissionen. Als Mitglied der Württembergischen Prüfungskommission ist Herr Handelschullehrer Bieg in Eßlingen bestätigt worden.

Frühjahrskonferenzen in Paris. Das Institut unterläßt nicht, auch seinerseits jetzt schon auf die beiden Konferenzen aufmerksam zu machen, welche vom 14. bis 17. Mai 1925 in Paris stattfinden werden, nämlich eine technische kaufmännische Konferenz, welche unter dem Patronat der Pariser Handelskammer und der Pariser Messe als Fortsetzung der kaufmännischen Konferenz in Venedig gedacht ist, und eine technische Konferenz, die sich mit dem Thema „Esperanto und Wissenschaft“ beschäftigen soll und unter dem Patronat einiger bekannter Mitglieder der französischen Akademie der Wissen-

schaften stehen wird. Es wird sich sehr empfehlen, schon jetzt für diese Konferenzen vorzuarbeiten. Soweit dem Institut Material zugestellt wird, welches sich für diese Konferenzen eignet, wird es dasselbe gern zu Berichten an die Konferenz bearbeiten.

Finanzielle Hilfe für das Institut. Vom 16. Oktober bis zum 23. November gingen beim Institut nachfolgend genannte Beiträge ein, über die mit bestem Danke quittiert wird: L. Funken, Coblenz, 5 M; Fr. Pillath, Essen, 20 M; Prf.-Kom. Dresden, 6,30 M; Gruppe Reinstelo, Rheydt, 3 M; O. Weißer, Kreuznach, 1 M; Dr. Deuel, Leipzig, 10 M; Prf.-Kom. München 30 M; Gruppe Stolberg (Rhld.) 10 M; H. Faber, Stolberg (Rhld.), 5 M; Prof. Christaller, Stuttgart, 10 M; Prf.-Kom. Nürnberg 10 M.

Mitteilungen des Deutschen Esperanto-Bundes (Eingetr. Verein)

Geschäftsstelle: Nürnberg, Albrecht-Dürer-Platz 6 — Für die Mitteilungen verantw.: Max Hönigsberger

Postscheckkonto: Nürnberg Nr. 10500

An unsere Bundesmitglieder!

Das nunmehr verflossene Jahr 1924 war, wie auch die „Jahresübersicht“ erkennen läßt, ein Zeitabschnitt starker Fortentwicklung unserer Esperanto-Bewegung. Staatliche und kommunale Behörden haben sich des Esperanto in erhöhtem Maße fast überall angenommen, die Zahl der Esperanto-Bekannter ist in allen Ländern bedeutend gewachsen, auch in Deutschland, das an der Spitze der Gesamtbewegung marschiert. Die E-Verbände mit Sonderzielen haben sich stark entwickelt — es sei besonders auf den Arbeiter-E-Bund für das deutsche Sprachgebiet hingewiesen —, und auch neue Gruppen haben sich gebildet, die gesondert arbeiten. Daneben besteht, nach wie vor führend, der Deutsche Esperanto-Bund; auch er ist weiter erstarkt und gewachsen. Ist er doch das neutrale Sammelbecken für alle E-Bekannter, die unbeschadet ihrer politischen, religiösen und sozialen Einstellung sich zur Pflege und Förderung des Esperanto zusammenfinden. Denn es gibt ja noch viele Deutsche, die Esperanto ohne einen besonderen Nebenzweck, um seiner selbst willen und zu ihrem eigenen Nutzen und Vergnügen, betreiben. Der Deutsche Bund zählt jetzt 180 Gruppen, deren Mitgliederzahl im letzten Vierteljahre wieder zugenommen hat. Nur ganz wenig Gruppen haben wir infolge des Zeitungs-Zwangsbezuges verloren, der sich im ganzen als eine sehr notwendige und wohltätige Maßnahme erwiesen hat. Der Zusammenhalt und die Zusammenarbeit sind gestärkt worden, unsere Bundeszeitung wurde größer, inhaltreicher und dadurch wirksamer.

Die Landesverbände und großen Zweigvereine haben teilweise vorzüglich gearbeitet. Die Radio-E-Kurse und Vorträge schufen eine glänzende Propaganda im Volke, wie wir sie vor Jahresfrist kaum ahnen konnten. Den gesamideanoj, die so selbstlos und freudig auf diesem neuen Wege unsere Ziele fördern, ebenso wie allen unseren Mitgliedern, die unsere schöne, aber mühevollen Arbeit helfend unterstützen, sprechen wir unseren besten Dank aus.

Es weht jetzt ein großer und frischer Zug wieder durch unsere Bewegung; der deutsche Kongreß in Magdeburg, der ein E-Fest werden soll, zu dem eigentlich ein jeder kommen muß, wird sie voraussichtlich ebenso erfolgreich weiterführen wie die großen internationalen Veranstaltungen in Paris und Genf, die das neue Jahr bringen wird. Wir sind daher guten Mutes und glauben, daß auch unsere Mitglieder und Freunde mit Freude und Zuversicht dem kommenden Jahre entgegensehen können.

Ein Rekordjahr nach dem Weltkriege möge es werden, reich an Erfolgen und Anerkennungen unserer gemeinsamen, weitreichenden Kulturarbeit! Das sei unser Neujahrswunsch!

Mit herzlichem Grusse

Die Bundesleitung: Dr. A. Steche

La Instruanto

Übungsteil für Esperantisten deutscher Zunge

Esperanto-Korrespondenz-Lexikon für Kaufleute

Von Max Butin und Friedrich Jahn

(22. Fortsetzung)

auslassen

Wollen Sie in der Reinschrift diesen Satz auslassen.
Wir glauben, uns über diese Angelegenheit genügend ausgelassen zu haben.
Auslassung und Irrtum vorbehalten.

auslaufen

Der Dampfer „La Paloma“ ist soeben ausgelaufen.
Das Faß Sirup ist ausgelaufen.

auslegen

Der Vertrag ist so unklar abgefaßt, daß man ihn so oder so auslegen kann.
Ich bitte, das Vorkommnis nicht übel auslegen zu wollen.
einen Betrag für jemand auslegen
Neuheiten auslegen

ausleihen

Geld gegen (auf) Zinsen ausleihen

auslernen

Man lernt im Leben nie aus.
Er hat im Herbst ausgelernt.

ausliefern

Wir haben Auftrag, die Ware nur gegen Empfang des Barbetrages auszuliefern.
Trotz der Preissteigerung werden wir vertragsgemäß ausliefern.

Auslieferungsschein

auslösen

Die Obligationen werden ausgelöst.

ausmachen

Das macht nichts aus.
Was die zur Verfügung gestellten Waren anbelangt, so wollen Sie diese Angelegenheit mit unserem Platzvertreter ausmachen.
Der durch die verfehlte Spekulation erlittene Schaden macht die Hälfte unseres Stammkapitals aus.

ausmessen

Messen Sie das Zimmer aus!

Ausnahme

Keine Regel ohne Ausnahme!
Von unseren Zahlungsbedingungen machen wir grundsätzlich keine Ausnahme.

mit Ausnahme von

ausschließen

Die unlautere Handlungsweise des Maklers X veranlaßte den Börsenvorstand, ihn von der Börse auszuschließen.
Wenn die Firma im allgemeinen nur Agenturgeschäfte macht, so sind doch gelegentlich Geschäfte für eigene Rechnung nicht ausgeschlossen.

Ne skribu ĉi tiun frazon en la net(skrib)o.
Ni kredas, ke ni sufiĉe pridiskutis ĉi tiun aferon.

(S. E. & O. = salvo errore et omissione) riparo de eraro kaj forgeso rezervata.

forvojaĝi, elflui

La vaporŝipo „La Paloma“ ĵus forvojaĝis.
La enhavo de la sirupbarelo elfluis.

interpreti, juĝi, elspezi, elmeti

La kontrakto estas tiel malklare redaktita, ke oni povas ĝin interpreti diversmaniere.
Mi petas, ke vi ne malfavore juĝu pri la okazintaĵo.
elspezi sumon por iu
elmeti novaĵojn

pruntedoni

Pruntedoni monon je rentumoj

Oni ne finlernas en la vivo.

Li estós fininta sian lerntempon en aŭtuno.

transdoni, finliveri

Ni estas komisiitaj, transdoni la varon nur post (je) ricevo de la kontanta sumo.
Spite la prezaltiĝon ni finliveros laŭkontrakte.

liveratesto

ellotumi

La obligacioj estas ellotumataj.

Ne estas grave.

Koncerne la ne akceptitajn varojn bonvolu aranĝi ĉi tiun aferon kun nia loka reprezentanto.

La malprofito, kaŭzita per la malsukcesinta spekulacio, sumiĝas je la duono de nia fondkapitalo.

mezuri

Mezuru la ĉambron!

escepto

Neniu regulo sen escepto.

Principe ni ne faras escepton en niaj pagokondiĉoj.

escepte de

eksigi

La malhonesta agmaniero de la makleristo X iustigis la borsan estraron, eksigi lin el la borso.

Eĉ se la firmo generale faras nur agentnegocojn, tamen okazaj proprakontaj negocoj ne estas ne-farataj (ekskluzitaj).

ausschließlich

Das ausschließliche Verkaufsrecht (Herstellungsrecht) für Deutschland ist unserem Hause übertragen worden.

Der Preis ausschließlich Teuerungszulage beträgt M...

Ausschluß

Die Angelegenheit wird durch Vergleich unter Ausschluß des Rechtsweges erledigt werden.

ausschreiben

Rechnung ausschreiben
einen Vornamen ausschreiben
Zahlen ausschreiben

Ausschuß- (siehe Abfall)

Ausschußware
Gläubigerausschuß

ausschütten

Dividende ausschütten
Sand ausschütten
Wasser ausschütten

ekskluziva, nura

La nura vendorajto (rajto de fabrikado) en Germanujo estas transdonita al nia firmo.

La prezo eksklusive de multekosteca altigo estas M...

eksigo ktp.

La afero estos aranĝata per kompromisa interkonsento sen juĝa procedo.

skribi ktp.

skribi fakturon
skribi antaŭnomon sen mallongigo
skribi ciferojn per literoj

fuŝ . . . , dua-kvalita

fuŝvaro
komitato de kreditoroj

disdoni, elŝuti, elverŝi

disdoni dividendon
elŝuti sablon
elverŝi akvon

(Fortsetzung folgt)

Esperanto-Schule

Lehrgang für Anfänger; Lehrer: Behrendt
ZWEITE LEHRSTUNDE

(Fortsetzung)

Kaj ili komencis agi kontraŭ la malfeliĉa testudo pli kaj pli kruele. Uraŝima pripensis momenton, kia estos la plej bona rimedo por konvinki ilin. Li ekpensis, ke li aĉetu la testudon de la infanoj. Tial li, ridetante ameme, diris:

„Certe, karaj infanoj, vi ĉiuj estas bonaj! Nu, ĉu vi ne volas doni al mi la testudon? Mi tre deziras havi ĝin!“

„Ne, ni ne ĝin donos“, diris unu el la knaboj. „Kial ni ja devas? Ni mem kaptis ĝin, kaj ĝi apartenas al ni.“

„Vi estas prava,“ diris Uraŝima, „sed mi ne diras, ke vi donu ĝin kontraŭ nenio. Mi donos al vi monon — t. e. la onklo aĉetos la testudon. Ĉu vi ne volas, infanoj?“

Li elprenis kelkajn monerojn el sia monujo, kunmetis ilin sur ŝnureto per la centra truo de ĉiu monero kaj montris ilin al la infanoj.

„Jen, infanoj, vi povas aĉeti ion, kion vi volas, per tiu ĉi mono. Vi povas fari pli multon per mono, ol vi povus fari per tiu malfeliĉa testudo. Kiaj bonaj infanoj vi estus, aŭskultante min!“

Dume la infanoj estis allogitaj de lia amema rideto kaj de la ŝvingataj moneroj. Iom post iom ili venis al li kaj metis antaŭ lin la testudon.

„Tre bone, onklo, ni donos al vi nian kaptitaĵon, se vi donos al ni la monon.“ Uraŝima ricevis la testudon kaj disdonis la

monerojn al la infanoj, kiuj vokante unu la alian tuj forkuris malproksimen.

komenci anfangen (etwas)
pripensi überlegen, überdenken, bedenken
momento Augenblick
kia was für einer, was für eine, was für eines
rimedo Mittel, Hilfsmittel
konvinki überzeugen
ekpensi auf einen Gedanken kommen (pensi denken und Vorsilbe ek-, die ein Einkommen in einen Zustand oder den Beginn einer Handlung oder kurze Dauer eines Zustandes oder einer Handlung bedeutet)

aĉeti kaufen [ke li aĉetu daŝ er kaufen müsse]
tial deshalb

ridi lachen (rideti lächeln)
ridetanta lächelnd (Mittelwort der Gegenwart in der Tätigkeitsform; das Mittelwort wird als Eigenschaftswort mit der Silbe -ant- gebildet: diri sagen — diranta sagend, kapti fangen — kaptanta fangend, morti sterben — mortanta sterbend; das Mittelwort erhält also außer der Nachsilbe -ant- die Endung -a des Eigenschaftsworts, die nötigen Falles durch die Endung -e des Umstandswortes ersetzt wird)

ameme liebenswürdig (Umstandswort, gebildet aus ami lieben und der Nachsilbe -em-, die eine Neigung, Gewohnheit zu etwas ausdrückt: aĉeti kaufen, aĉetema kauf- lustig; helpi helfen, helpema hilfsbereit; agi handeln, tun, agema tatfroh)

certa sicher, gewiß
kara lieb, wert, teuer
nu nun (Bedeutung wie im Deutschen, aber nicht in dem Sinne von jetzt)

doni geben
al mi mir (dritter Fall von mi ich)
deziri wünschen
havi haben, besitzen
ni wir (al ni uns; dritter Fall)

ja	ja (Bedeutung wie im Deutschen, aber nicht als Bejahung auf eine Frage, die durch jes gegeben wird; kial ja [hier:] warum denn ...)
mem	selbst
aparteni	gehören
prava	recht, richtig (vi estas prava du bist [recht] im Recht, du hast Recht)
nenio	nichts; kontraŭ nenio [gegen] für nichts
mono	Geld
t. e. = tio	estas das ist, das heißt
onklo	Onkel
voli	wollen
elpreni	herausnehmen (e aus, preni nehmen)
kelkaj	einige
monero	Geldstück (gebildet aus mono Geld und der Nachsilbe -er- , die gleichartige Einzelteile, Bruchstücke eines Ganzen bezeichnet)
monujo	Geldbeutel, Geldtasche (gebildet aus mono Geld und der Nachsilbe -uj- , die einen Behälter für etwas bedeutet, in den ein Ding vollständig hineingelegt wird)
kunmeti	zusammenlegen (gebildet aus kun mit, zusammen mit und meti setzen, stellen, legen)
ŝnuro	Schnur (ŝnureto Schnürchen)
centro	Mitte, Zentrum (centra mittel-)
truo	Loch
montri	zeigen
jen	da, da ist, da sind
fari	machen, tun
povus	würde können (vi povus ihr würdet können; die Bedingungsform des Zeitworts endet auf -us ; mi montrus ich würde zeigen, vi metus [du] ihr [würdest] würdet legen, li [ĝi] prenus er [es] würde nehmen, ni havus wir würden haben, ili dezirus sie würden wünschen)
aŭskulti	zuhören, anhören (aŭskultante ist Umstandswort vom Mittelwort der tätigen Gegenwart aŭskultanta; wenn Haupt- und Nebensatz denselben regierenden Satzteil [Satzgegenstand] haben, kann das Zeitwort des Nebensatzes die Form des Umstandswortes vom Mittelwort annehmen, das Bindewort fällt fort: was für gute Kinder seid ihr, indem ihr mich anhört [mich anhörender Weise]; regierender Satzteil in Haupt- und Nebensatz „ihr“)
dume logi	inzwischen, unterdessen locken (allogi anlocken, allogita ange-lockt worden seiend, d. i. Mittelwort der Vergangenheit der leidenden Form, das durch die Silbe -it- ausgedrückt wird: ami lieben, amita geliebt worden seiend; bati schlagen, batita geschlagen worden seiend)
rideto	Lächeln (Hauptwort)
svingi	schwingen (svingata geschwungen werdend, d. i. Mittelwort der Gegenwart der leidenden Form, das durch die Silbe -at- ausgedrückt wird: ŝati schätzen, ŝatata geschätzt werdend; fari machen, farata gemacht werdend)

iom	etwas, ein wenig (iom post iom nach und nach)
veni	kommen
antaŭ lin	vor ihn hin (lin ist vierter Fall, der aber nicht von antaŭ abhängt; der vierte Fall oder besser: das -n des vierten Falles wird gebraucht, um eine Richtung auszudrücken: antaŭ li vor ihm, antaŭ lin vor ihn hin; en la monujo in dem Geldbeutel [befindet sich Geld] (wo?), en la monujon in den Geldbeutel hinein [wird Geld getan] wohin?)
nia	unserer, unsere, unseres (in der Form eines Eigenschaftswortes aus ni wir als besitzanzeigendes Fürwort für die erste Person in der Mehrzahl gebildet)
kaptitaĵo	Fang (etwas Gefangenes, Gegriffenes, [wörtlich:] eine gefangen worden seiende Sache, gebildet aus kapti fangen, aus der Endung -it- , aus der Nachsilbe -aj- und der Hauptwortendung -o)
se	wenn, gesetzt dem Fall, daß (Bindewort in Bedingungssätzen)
ricevi	empfangen, erhalten
disdoni	verteilen (Vorsilbe dis- bedeutet ein Trennen, Zerteilen, Auseinander; doni geben)
voki	rufen
unu la alian	einander einander, [wörtlich:] eins das andre
forkuri	fortlaufen (for fort, weg; kuri laufen)
malproksima	fernhin, in die Ferne (Vorsilbe mal- , proksima nächster, nächste, nächstes; Umstandswort, -n der Richtung)

2. Übersetzungsaufgabe (Übung für den Gebrauch von Vor- und Nachsilben); zu handeln beginnen; hassen; schlecht; Gewißheit; zurückgeben; Glücklicher; groß machen; Größe; Helfer; Kindlein; Greis; alt werden; Jugend; Jüngling; auseinander werfen; erkennen; aufschreien; Lockung [als Gegenstand]; Spötter; sterblich; Geldstück; fern; Foltern; Dörfchen.
(Übersetzung und Fortsetzung folgen.)

Esperanto-Schule

Lehrgang für Fortgeschrittene

Lehrer: Prof. Dr. Göhl

2. ÜBUNG

a) Traduku, demandu kaj respondu, laŭtleĝu:

Sur la tablo, kie ili staris, troviĝis multe da diversaj ludiloj (Ĉu la stansoldatoj estis la solaj ludiloj sur la tablo?), sed la plej rimarkinda estis bela palaco el papero (Kio estis la plej r...?). Tra la fenestroj oni povis rigardi en la salonojn (Kien?). Ekstere kreskis arboj ĉirkaŭ speguleto (Kio?), kiu reprezentis lagon (Kion ĉi tiu speguleto...?); cigno el vakso naĝis sur ĝi kaj sin spegulis (Ĉu la lago estis sen vivo?). Ĉio estis ĉarma (Kia?), sed la plej ĉarma tamen estis fraŭlin-

eto, kiu staris en la malfermita pordo de l' palaco (Ĉu fakte ne estis iu diferenco inter la vidindaĵoj?); ankaŭ ŝi estis farita el papero (El kio?), sed ŝi havis belan jupeton el la plej hela stamino kaj bluan rubandeton kiel mantelon ĉirkaŭ la ŝultroj (Per kio ŝi estis vestita?); meze de l' mantelo estis alkudrita brilanta ora perlo, kiu estis tiel granda kiel ŝia vizaĝo (Kiel ŝia mantelo estis ornamita? Diru kelkajn vortojn pri la grandeco de la perlo!). La fraŭlino etendis siajn brakojn supren, ĉar ŝi estis dancistino, kaj unu piedon ŝi tiel alten levis (Priskribu la pozon de la fraŭlino!), ke la stansoldato ne povis ĝin vidi (Kio estis la sekvo de tio?) kaj kredis, ke ŝi havas nur unu piedon kiel li (Kion li tial kredis)?

b) 1. *Parolu* pri tio, kio troviĝis sur la tablo, kaj priskribu precipe la palacon kaj ĝian ĉirkaŭaĵon! 2. *Parolu* pri la fraŭlino, pri ŝiaj vestaro kaj pozo!

c) *Reesperantigu, trastudu la rimarkigojn:*

Auf dem Tische, wo sie standen, befanden sich¹ viel² (verschiedene) Spielsachen, aber die bemerkenswerteste³ war ein schöner Palast aus Papier. Durch die Fensterchen konnte man in die Salons (Empfangszimmer)⁴ blicken. Draußen⁵ wuchsen Bäumchen um ein Spiegelchen herum, das⁶ einen See darstellte; Schwäne aus Wachs schwammen darauf⁷ und spiegelten sich. Alles war reizend; aber das Reizendste⁸ war doch ein kleines Fräulein, das⁶ in der offenen⁹ Tür des Palastes¹⁰ stand; auch sie war aus Papier gemacht⁹, aber sie hatte ein schönes Röckchen aus dem hellsten Schleiertuch und ein blaues Bändchen als Mantel¹¹ um die Schultern; inmitten¹² des Mantels war eine glänzende goldene Perle angenäht⁹, die⁶ so groß war wie ihr¹³ Gesicht. Das kleine Fräulein streckte seine (ihre)¹³ Hände nach oben¹⁴, denn sie war eine Tänzerin¹⁵, und einen Fuß hob sie so hoch¹⁴, daß der Zinnsoldat ihn nicht sehen konnte und glaubte, sie habe¹⁶ nur einen Fuß wie er.

1) 1. trovi finden, -iĝi sich (be)finden (= in den Zustand „gefunden“ kommen, zu „gefunden“ werden), starigi aufstehen, sich aufrichten (= in den Zustand „stehen[d]“ gelangen, stehend werden), kuŝigi sich legen, zum Liegen kommen, sidigi sich setzen, zum Sitzen kommen; vgl. 1. Übung c 14. 2. multe da ludiloj viel (ohne -e) Sp. = eine große Anzahl (zusammengedacht, Masse) Sp.; aber multaj ludiloj viele verschiedene, jede für sich) Sp. 3. ind bedeutet wert, würdig, (inda wert, würdig): rimarkinda bemerkenswert, vidinda sehenswert, pentrinda malerisch (= wert, gemalt zu werden), prez-

inda preiswert. 4. Wohin? -n. 5. ekstere draußen (Umstandswort aus dem Verhältniswort ekster außerhalb gebildet); trae durch und durch, transe jenseits, poste nachher, antaŭe vorher, vorn, -en nach vorn, vorwärts. 6. „Das“ = welches; nicht Geschlechts- sondern bezügliches Fürwort; vgl. 1. Übung c 9. 7. Darauf = auf ihm (dem See) sur ĝi; en ĝi darin, apud ĝi daneben, tra ĝi hindurch, sub ĝi darunter. 8. la plej ĉarma; hinzuzudenken: aĵo, afero, Sache. 9. Offen = geöffnet (worden) malfermita; estis farita war gemacht (worden), estis alkudrita war angenäht (worden); worden = -ita. 10. de l' (sprec del) palaco des Palastes, ĉe l' pordo an der Tür, pri l' aferoüber die Sache, pro l' papero wegen des Papiers, tra l' pordo durch die Tür. Nach Verhältniswörtern, die auf einen Selbstlaut endigen, besonders aber nach de, kann a in la durch Apostroph ersetzt werden. 11. Als „wen oder was?“ darum -n. 12. Meze de (en mezo de) inmitten ist ein uneigentliches Verhältniswort, wie: escepte de (oder Wenfall statt de) la cignoĵoj mit Ausnahme der Schwäne, rilate al (oder Wenfall) la vakso hinsichtlich des Wachses, kompare al (oder Wenfall) la aliaj im Vergleich mit (zu) den anderen. 13. „Sein, ihr“ wird mit sia übersetzt, wenn der Besitzer Satzgegenstand ist (Das Fräulein... ihre, ihre eigenen, von sich); aber: ŝia vizaĝo ihr (= der ŝi, des Fräuleins „ihr“, nicht des Satzgegenstandes, der Perle, „ihr“) Gesicht. 14. Wohin? -n. 15. ist drückt berufsmäßige oder wenigstens vorzugsweise Beschäftigung aus: dancistino berufsmäßige Tänzerin, dancantino eine gerade Tanzende; kudristino Näherin von Beruf, -antino eine gerade Nähende. 16. „Sie habe“ = daß sie habe; „daß“ darf nicht unübersetzt bleiben. In der unwörtlichen Rede (od. Frage) steht die Form, die man gebrauchen würde, wenn man den Gedanken in wörtlicher Rede (oder Frage) ausdrückte: Er glaubte: „Sie hat nur einen Fuß“.

II) *Traduku:* 1. **Rimarki**, -igi, -ilo, rimarkigo, ne rimarkebla; **kresko**, -ado, -aĵo, -aĵaro, -igi, malkreski, duonkreska, plenkreska. La suno levigas, li sin levas, -ebla ponto, ilo; oraĵoj, -aĵisto, -(um)i, orminejo; **belo**, -aĵo, -eco, -ega, -eta, -ulino, malbela, societopor plibeligo.

2. **Bemerk**en = gewahr werden, **bemerk**en = eine Bemerkung machen, Merkmal (Kennzeichen), markant, unmerklich; **Wuch**s, **Wach**sen (Wachstum), **Gewäch**s, **Flora**, zum **Wach**sen bringen, abnehmen (zurückgehen), halbwüchsig, erwachsen; die Sonne erhebt sich, geht auf (es geschieht etwas mit ihr), er erhebt sich, steht auf (er vollzieht die Handlung des Erhebens bewußt [willkürlich] an sich selbst), Zugbrücke, Hebel; **Gold**waren, **Gold**schmied, vergolden, **Goldberg**werk; das **Schöne**, **Schön**-heit (= **Schöne**s), **Schön**heit (= **Schön**sein), prachtvoll, hübsch, eine **Schöne**, häßlich, **Verschö**nerungsverein.

d) *Formu frazojn kaj fraz-seriojn:* fenestro, papero, arb(et)o, tablo, lago k. a. (vidu en la antaŭparolo sub d).